

JOROINEN

**TALOUSARVIO 2026 JA
TALOUSSUUNNITELMA 2027-2028**

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

1.12.2025
8.12.2025

Sisällys

1	Kunnanjohtajan katsaus	3
2	Yleisperustelut	5
2.1	Kuntastrategia	5
2.2	Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys	5
2.3	Talousarvion perustelut.....	11
2.4	Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit	14
2.5	Kuntakonsernin toiminta ja talous	15
2.6	Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta, tilivelvolliset sekä toimivaltuudet	16
3	Käyttötalous.....	18
3.1	Yleishallinto	18
3.1.1	Hallinto	18
3.1.2	Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	19
3.1.3	Tietohallinto	20
3.1.4	Elinkeinotoimi	21
3.1.5	Konsernipalvelut	22
3.1.6	Maaseutuhallinto	23
3.2	Sivistystoimi	24
3.2.1	Sivistystoimen hallinto	25
3.2.2	Varhaiskasvatus	26
3.2.3	Perusopetus	28
3.2.4	Lukio.....	31
3.2.5	Kirjasto	33
3.2.6	Vapaa sivistystyö	34
3.2.7	Hyvinvointi	35
3.3	Tekninen toimi	38
3.3.1	Teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	39
3.3.2	Kuntatekniikka	40
3.3.3	Kiinteistö- ja ruokapalvelut	41
3.3.4	Maa- ja metsätilat.....	43
3.3.5	Rakennusvalvonta	43
3.3.6	Teknisen toimen projektit	44
3.3.7	Vesihuoltolaitos	45
4	Tuloslaskelma	47
5	Investoinnit	52
6	Rahoituslaskelma	55

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Maailmanpoliittinen tilanne

Vuoden 2026 alkuun siirrymme edelleen maailmantilanteen epävarmuudessa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu, eikä rauhanprosessin etenemisestä ole vielä todellisia merkkejä. Neuvotte-lujen tilanne on jokseenkin huolestuttava, Yhdysvaltojen ja Venäjän toimiessa aktiivisesti ja EU:n seuratessa lähinnä sivusta. Lähi-idän ja Aasian kiristyvät jännitteet ylläpitävät laajempaa epäva-kautta, mikä heijastuu talouden näkymiin ja globaaleihin investointipaineisiin. Epävarmuudesta huo-limatta energiasiirtymän vauhdittuminen on avannut Suomelle ja myös Joroisille uusia mahdolli-suuksia, sillä talouden ja teollisuuden painopiste on kääntymässä yhä selkeämmin kohti uusia ener-giaratkaisuja ja puhdasta teknologiaa.

Väestökehitys

Joroisten väestökehitys jatkuu laskusuuntaisena, mutta väheneminen on ennusteissa aiempaa mal-tillisempaa. Vuonna 2045 kunnan väkiluvun arvioidaan olevan noin 4000 asukasta, mikä on paran-us aiempiin arvioihin. Väestön ikärakenne ja syntyvyyden heikkeneminen asettavat haasteita pal-velujärjestelmälle, mutta samalla Joroisten työllisyysaste on pysynyt maakunnan parhaiden jou-kossa. Työvoiman saatavuus ja koulutuksen saavutettavuus on jatkossakin keskeisessä roolissa työllisyysasteen matalana pysymisen näkökulmasta. Keski-Savon työllisyysalueen rooli kotoutumis- ja työllisyyspalveluissa on entistä suurempi, Joroisten kunnan siirrettyä myös ei lakisääteiset palve-lut työllisyysalueen tuotettavaksi.

Palvelut ja tapahtumat

Merkittävin muutos palveluiden järjestämisessä kotoutumis- ja työllisyyspalveluiden lisäksi on Keski-Savon yhteisen rakennusvalvonnan käynnistyminen. Käynnistytävä yhteistyö vahvistaa alueel-lista yhteistyötä ja varmistaa palveluiden saatavuuden entistä kustannustehokkaammin.

Vuoden 2025 tapahtumakesästä saatujen kokemusten pohjalta Joroisten tapahtumaperinne jatkuu vahvana. Härkäfest, Finntriathlon ja Joroisten musiikkipäivät takaavat, että myös vuonna 2026 Jo-roisten kesä on tapahtumien täyteinen. Tapahtumat vahvistavat kunnan vetovoimaa ja paikallista yhteisöllisyyttä. Vuonna 2024 avattu Bomila Resort tukee tätä kehitystä ja vahvistaa Joroisten ase-maa matkailukohteena.

Kehityshankkeet

Vuonna 2026 Joroisissa edistetään useita merkittäviä elinvoimaa vahvistavia hankkeita. Aurinkovoi-malainvestointi valmistuu kesän 2026 aikana ja siitä odotetaan ensimmäisiä laajempia verotuottoja jo kuluvan vuoden aikana. Kunnan sote- ja teollisuuskiinteistöjen siirtyminen Joroisten Vuokrakiin-teistöt Oy:n hallintaan antaa mahdollisuuden ammattimaiseen kiinteistöjohtamiseen. Huutokosken alueen kehittämistyö sekä kuntastrategian ja elinvoimaohjelman päivittäminen luovat suuntaa tule-ville vuosille ja vahvistavat Joroisten tavoitetta olla puhtaan energian ja energaintensiivisen teolli-suuden kannalta kiinnostava toiminta-alue. Huutokosken alueen laajempi maankäytön suunnittelu on myöskin syytä käynnistää vuoden 2026 aikana.

Taloudellinen tilanne ja riskit

Vuoden 2026 talousarvio on laadittu tiukassa kustannusohjauksessa, jossa toimialoja on ohjeistettu rajaamaan menojen kasvu kahteen prosenttiin. Toimintatuottoja vähentävät erityisesti hyvinvointi-alueen vuokratulojen pieneneminen, mutta kunnan tulos pysyy edelleen positiivisena. Suunniteltu valtionosuusuudistus siirtyi seuraavan hallituksen valmisteltavaksi kuntaministerin ilmoituksella. Tä-män vuoksi suunnitelmakausille ennakoidut vähennykset peruuntuivat ja kunnan tulorahoitus näyt-tää aiempaa paremmalta myös vuosien 2027 ja 2028 osalta. On kuitenkin todettava, että nykyinen valtionosuusjärjestelmä ei ole oikeudenmukainen ja se lisää merkittävästi kuntien eriarvoista

asemaa. Näin ollen olisikin toivottavaa, että valtionosuusuudistus saataisiin valmiiksi pikimmiten ja siinä otettaisiin huomioon myös kasvukeskusten ulkopuoliset alueet. Suomen tulisi pysyä asuttuna laajasti ja valtion ohjauksella tulisi varmistaa, että elämisen edellytykset ovat jokseenkin tasapuoliset eri puolilla Suomea.

Kunnan talousarviossa vuosikate kattaa poistot ja talous säilyy ylijäämäisenä, eikä kunnalla ole toistaiseksi tarvetta talouden tasapainottamisohjelmalle. Talouteen liittyviä riskejä muodostavat eniten työttömyysturvan kuntaosuuksien mahdollinen nousu, talouden suhdannevaihtelut sekä sote-kiinteistöjen vuokratuottojen pieneneminen. Myös korkotasoa vaikuttaa tuleviin investointeihin, etenkin uuden urheilutalon rakentumisen toteutuessa suunnitelmakaudella. Kunnan pieni organisaatio kantaa lisäksi henkilöstöriskejä, sillä useiden toimintojen jatkuvuus perustuu yksittäisten työntekijöiden osaamiseen.

Yhteenveto

Joroinen etenee vuoteen 2026 vakaalla taloudellisella pohjalla, mutta nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Kunnan tulevaisuuden kannalta keskeistä on strateginen kehittäminen, jossa uusiutuva energia, elinvoimaa lisäävät kiinteistöratkaisut, koulutus ja vahvat hyvinvointia tukevat palvelut muodostavat kasvun peruspilarit. Yhteisöllisyys, kulttuuri, liikunta ja matkailu vahvistavat kunnan omaleimaisuutta, ja investoinnit puhtaan energian tuotantoon, varastointiin ja jalostamiseen tarjoavat mahdollisuuksia koko Keski-Savon kehitykselle. Vaikka haasteita on, Joroisilla on hyvät edellytykset vastata niihin ja hyödyntää tulevaisuuden mahdollisuudet.

2 YLEISPERUSTELUT

2.1 KUNTASTRATEGIA

Joroisten kuntastrategia on voimassa vuoteen 2030 asti, ja sen viimeisin käsittely valtuustossa on 5.2.2024. Kuntastrategia ohjaa kunnan kehittämistä monipuolisesti talouden, hyvinvoinnin ja elinvoiman näkökulmista.

Strategiset päämäärät:

- Joroinen tunnetaan houkuttelevasta ja turvallisesta ympäristöstään asua ja yrittää
- Kunnassa toimitaan yhteistyössä kehittyen, kestävä talous ja digitalisaatio huomioiden
- Kuntalaisten palveluiden laadusta ei tingitä
- Hyvinvointia saamme luonnosta, liikunnasta ja kulttuurista
- Vahvistetaan Keski-Savon kuntien elinvoimaa lisäämällä itsenäisten kuntien yhteistyötä

Strategia:

- Kunta järjestää toimivat peruspalvelut kustannustehokkaasti itse tai yhteistyössä lähikuntien ja sidosryhmien kanssa
- Kunnan tavoitteena on ylijäämäinen ja kestävä talous, jolla pyritään kehittämään elinvoimaisen toimintaympäristö elinkeinoelämälle
- Kunnassa on houkuttelevat vapaa-ajan mahdollisuudet kunnan sekä kolmannen sektorin ylläpitäminä ja järjestäminä

Strategiset kärkitoimenpiteet:

- Olemme tulevaisuudessa merkittävä vihreän energian tuotannon ja jatkojalostuksen edelläkävijä
- Kehitetään kunnan molempien taajamien viihtyisyyttä ja mahdollistetaan kylien kehittäminen
- Edistetään henkilöstön hyvinvointia
- Vahvistetaan omaa lukiota ja ylläpidetään toisen asteen koulutuksen saavutettavuutta

Strategian toteutus ja seuranta

Strategia toimii pohjana vuosittaiselle talousarviolle ja toimintasuunnitelmalle. Talousarvion laadinta-ohjeessa on ohjeistettu, että tulosalueille asetettavien tavoitteiden tulee perustua kuntastrategiaan. Myös johtoryhmä seuraa strategiaan perustuvan toimenpideohjelman toteutumista.

Valtuustokausi vaihtui kesäkuussa 2025, ja uusi valtuusto on aloittanut kuntastrategian päivitystyön. Voimassa oleva strategia on toimimassa päivitetyn strategian pohjana. Päivitetyn kuntastrategian on tarkoitus tulla valtuuston käsittelyyn kevätkaudella 2026.

2.2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TALOUDELLINEN KEHITYS

Lainsäädäntöympäristö

Kuntien valtionosuusjärjestelmä oli tarkoitus uudistaa siten, että uudistus olisi tullut voimaan vuoden 2027 alusta alkaen. Hallitusohjelmakirjauksen mukaan valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus oli tarkoitus uudistaa vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Kunta- ja alueministeri kuitenkin kertoi 21.11.2025, etteivät hallituspuolueet löytäneet sopua valtionosuusuudistuksesta. Tämä tarkoittaa, ettei uudistus ole etenemässä tällä hallituskaudella, joten valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistus siirtyy vuosilla eteenpäin.

Toinen merkittävästi kuntiin vaikuttava lainsäädäntöhanke on hankintalain uudistus, jonka perusteella kunnat voisivat jatkossa käyttää omia sidosyksikköjään palvelujen hankintaan ilman kilpailutusta

vain, jos ne omistavat vähintään 10 % yhtiöstä. Kuntaliitto on lokakuussa 2025 julkaistussa selvityksessään arvioinut, että hankintalain uudistuksesta aiheutuisi satojen miljoonien kustannukset kunnille. Julkisuudessa on mainittu, että jätehuollon ja jäteveden sekä kirjastopalvelujen toiminta suljettaisiin pois sääntelyn piiristä. Kuntien kesken on eroja siinä, miten suuret vaikutukset lainsäädäntöhankkeella on, ja yleisesti ottaen suurimmat vaikutukset olisivat pieniin kuntiin.

EU- ja ETA-maiden ulkopuolisille toisen asteen opiskelijoille on tulossa käyttöön lukuvuositymaksut 1.8.2026 alkaen. Kyseiset opiskelijat eivät enää olisi valtionosuusrahoituksen perusteena, millä on merkittäviä vaikutuksia esimerkiksi niiden lukioiden toimintaan, joissa on ollut kansainvälisiä opiskelijoita. Lukio- ja perusopetus hyödyntävät samoja opettajia, joten lukiokoulutuksen järjestämisen haasteet voivat näkyä myös perusopetuksessa. Esitys on tarkoitus käsitellä vuoden 2026 talousarvioesityksen yhteydessä.

Kansantalous

Valtiovarainministeriön (VM) syksyn 2025 taloudellisessa katsauksessa kerrotaan maailmantalouden näkymien olevan varovaisen myönteiset, vaikka epävarmuus leijuu yhä maailmantalouden yllä. Euroopassa talouskasvu elpyy inflaation hidastuessa ja mittavien investointien tukemana. Yhdysvaltojen näkymät ovat heikommalla epävarmassa ympäristössä. Kiinassa pyritään kohentamaan kotimaista kulusta ja uudelleensuuntaamaan vientiä. Maailman tavarakaupan kasvua hidastaa Yhdysvaltojen tullipolitiikka, mutta kasvu elpyy etenkin nousevien talouksien vetämänä.

Yhdysvaltojen aiheuttamat kaupan jännitteet vaikuttavat monella tavalla maailmantalouden näkymiin. Vaikka epävarmuus tulleista on osin vähentynyt saavutettujen sopimusten myötä, se ei ole kokonaan hävinnyt. Yhdysvaltojen asettamat tullit haittaavat maailman tavarakauppaa ja aiheuttavat kustannusten nousua yrityksille ja hintojen nousua kuluttajille. Samaan aikaan geopolittiset jännitteet aiheuttavat levottomuutta, joskin niiden markkinavaikutukset ovat viime kuukausina olleet vaihtelevia. Maailmantalous kasvaa 2,9 prosenttia 2025, ja kasvu kiihtyy kolmeen prosenttiin 2026 pitkälti Euroopan vetämänä.

Katsauksessa arvioidaan myös, että Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, mutta merkkejä nopeammastakin kasvusta on. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Talouden epävarmuus on kuitenkin kotimaassa ohjannut toistaiseksi lisätuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen. Investoinneissa on odotettavissa nopeampaa kasvua, sillä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja merkittävästi vuosien 2025–2027 ennustejaksolla. Kysyntää vientimarkkinoilla tukevat Euroopan kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin. Vuonna 2025 bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,0 prosenttia, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027.

Kuntatalous

VM:n katsauksen perusteella kuntahallinnon ennustetaan pysyvän 0,5–0,6 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen vuosina 2026–2027. Kuntatalouden tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi kulutusmenojen kasvu sekä valtionapuihin tehtävät leikkaukset. Kulutusmenot kasvavat ennustejaksolla pääasiassa hintojen nousun, palkkaratkaisusta johtuvien työvoimakustannusten nousun sekä kuntien laajentuneiden tehtävien vuoksi.

Alkuvuodesta 2025 voimaan tullut TE-palvelu-uudistus siirsi kuntien vastuulle työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisen ja laajensi kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistyssektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Vuosien 2025–2027 ennustejaksolla palvelutarpeen laskua on kuitenkin hieman loivennettu, sillä palveluiden järjestämisen kustannukset eivät alene samassa suhteessa.

Kuntien investoinnit pysyvät kokonaisuutena korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia. Osassa kunnista investointinäköymät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuksissa muutoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa panostuksista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, vuonna 2025 kuntien kokonaisverotulot kasvavat vain 0,7 prosenttia erityisesti kunnallisveron heikon kehityksen ja yhteisöverotuottojen supistumisen takia. Kokonaisverotulojen kasvu kuitenkin kiihtyy 5,8 prosenttiin vuonna 2026 ja on keskimäärin 3,8 prosenttia vuosina 2027–2029.

Tulonsiirrot valtiolta kunnille ovat kasvaneet vuonna 2025 TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Valtionosuuksien kasvu jää kuitenkin siirtyneiden tehtävien kustannusten kasvua pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti leikkauksia. Vuonna 2026 valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle laskevat ennen kaikkea hallituksen peruspalveluiden valtionosuuksiin kohdentamien vähennysten vuoksi. Kun valtionosuuksiin jo aiemmin kohdennetut määräaikaist leikkaukset päättyvät vuoden 2027 jälkeen, nousevat valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle. Verorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan kuntahallinnon tulojen ja menojen välistä epätasapainoa, vaikka kuntahallinnon alijäämän arvioidaan supistuvan ennustejakson lopulla 0,4 prosenttiin.

Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkoja säästötoimia tulevina vuosina, sillä palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Kuntahallinnon alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina.

Ennusteeseen sisältyy riskejä molempiin suuntiin. Kehitysarviossa on oletettu, että sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvotteluiden tulokset heikentävät kuntien vuokratuloja 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen. Arvioita suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset voivat vaikuttaa kuntahallinnon kulutusmenojen hintakehitykseen ja heikentää kuntien tilannetta. Lisäksi ennusteeseen on sisällytetty kuntien ja kuntayhtymien omia pysyviä sopeutustoimia 150 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Kuntien omat sopeutustoimet voivat kuitenkin vahvistaa rahoitusasemaa ennustettua enemmän, mikäli palveluverkkoa tai henkilöstömenoja onnistutaan sopeuttamaan oletettua enemmän. Toisaalta sopeutustoimien epäonnistuminen tai muut menolisäykset, esimerkiksi arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset, voivat vastaavasti heikentää tilannetta.

Alueelliset ja paikalliset kehitysnäkymät

Tämän luvun tiedot perustuvat Pohjois-Savon ELY-keskuksen alueellisiin kehitysnäkymiin (29.10.2025) ja työllisyyskatsaukseen (10/2025), Pohjois-Savon liiton tilanne- ja kehityskuvaan (2025) sekä Tilastokeskuksen väestöennusteeseen (2023).

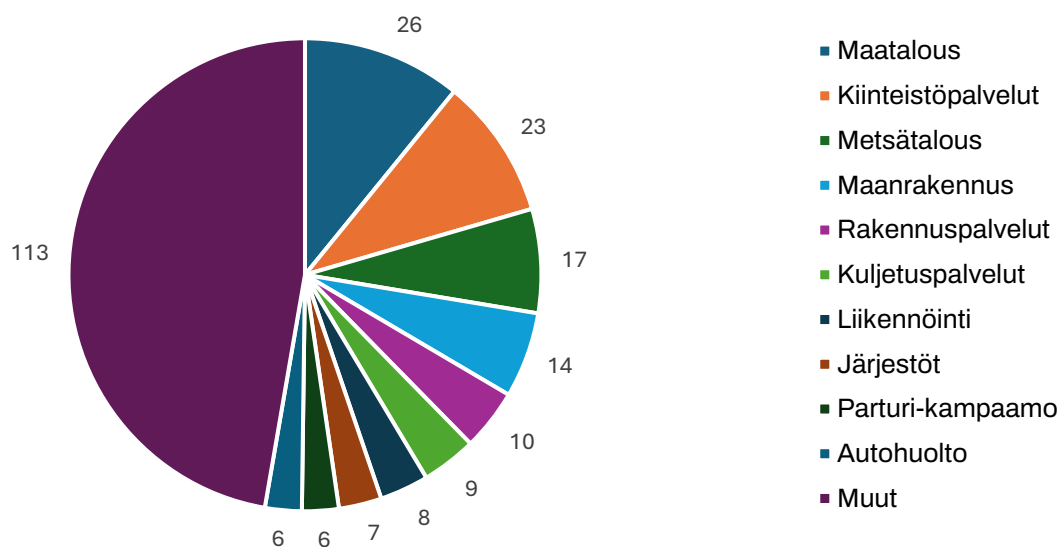
Pohjois-Savon talouden ja työllisyyden näkymät ovat edelleen kaksijakoiset. Pohjois-Savon ELY-keskuksen alueellisten kehitysnäkymien (29.10.2025) mukaan yritysten liikevaihto on ollut laskussa kahdena viime vuonna, mutta pitkän aikavälin yritysperusta on pysynyt vakaana ja palkkasumman kasvu on jatkunut. Vuoden 2026 suhdannekuva on varovaisen positiivinen, ja erityisesti korkotason lasku sekä teollisuuden investointien kasvu tukevat käännettä. Kasvua ennakoidaan erityisesti teknologia-teollisuudessa ja puhtaan energian ratkaisuihin.

Pohjois-Savon liiton tilanne- ja kehityskuvan (2025) mukaan maakunnan elinkeinoelämän tulevaisuutta vahvistavat vihreän siirtymän investoinnit, joiden kokonaisarvo vuosille 2024–2035 on noin 13,1 miljardia euroa. Investoinnit kohdistuvat tuuli- ja aurinkovoimaloihin, biokaasulaitoksiin, energia-varastoihin sekä vedyn ja muiden synteettisten polttoaineiden tuotantoon. Pieksämäen Niinimäen tuulipuisto, joka on Itä-Suomen merkittävimpiä tuotantokokonaisuuksia, vahvistaa myös Keski-Savon asemaa puhtaan energian tuotanto- ja jatkojalostusalueena.

Vuonna 2026 Pohjois-Savossa edistetään erityisesti energia-, työvoima- ja matkailuhankkeita. Pohjois-Savon Uusiutuvan energian Master Plan -kokonaisuus jatkaa selvityksiä vihreän teollisuuden sijoittumisvalmiuksista. Työvoiman saatavuutta ja muuttovoittoa vahvistetaan ELY-keskuksen alaisilla työvoiman liikkuvuuden ja osaavan työvoiman houkutteluhankkeilla. Saimaan matkailualueen kehittämistä jatketaan ylimaakunnallisesti useamman hankkeen kautta, sekä paikallisesti yhdessä Navitas Kehityksen kanssa. Saimaan alueen kehittyminen matkailukohteena ja tunnettuuden lisääminen kansainvälisesti luo uusia mahdollisuuksia myös Joroisten tapahtuma- ja majoituspalveluille.

ELY-keskuksen kehitysnäkymien (29.10.2025) mukaan Pohjois-Savon yritysraakenne on monialainen ja teollisuus, metalli, energia ja terveysteknologia muodostavat vahvan perustan. Joroisten elinkeinoelämässä pk-yritykset, logistiikka, maatalous ja elintarviketuotanto ovat keskeisiä toimialoja. Suunnitteilla olevat aurinkovoimalahankkeet tukevat rakentamisen aikana erityisesti maarakennus- ja urakointitoimintaa ja voivat myöhemmin mahdollistaa uutta energiantensiivistä yritystoimintaa. Myös seudullista Keski-Savon elinvoimatyötä on tarkoitus tiivistää edelleen.

Joroisten suurimmat toimialat

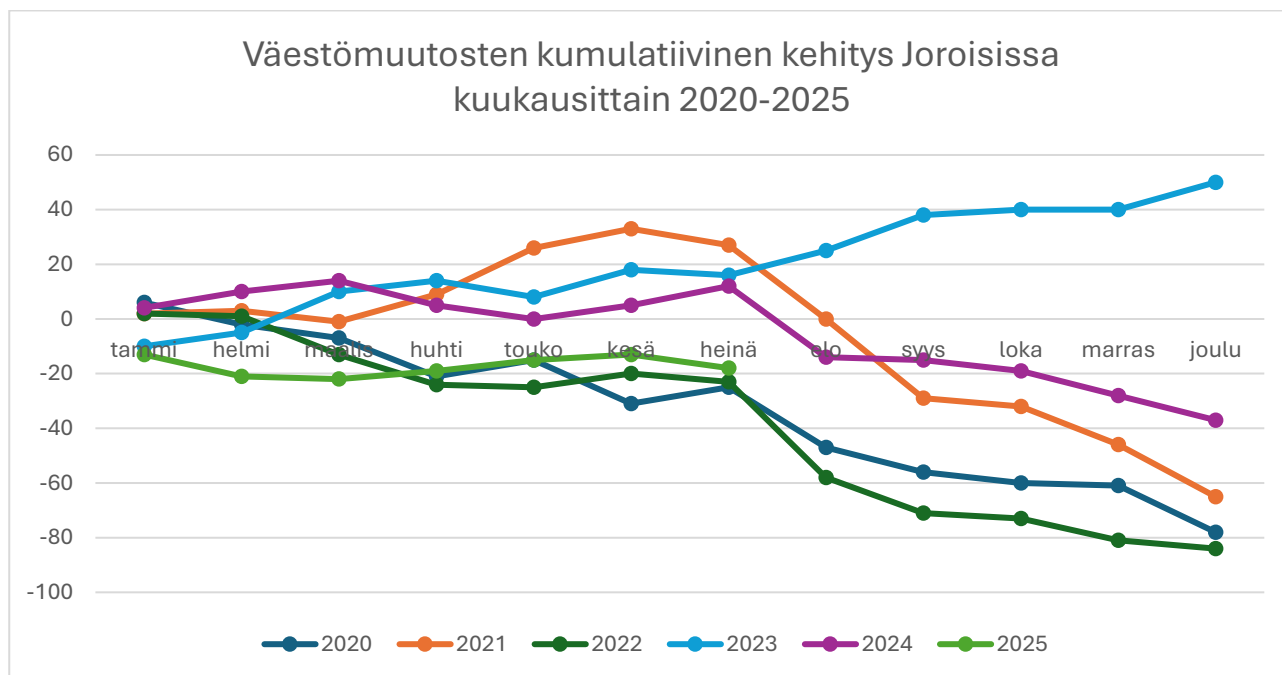
Joroisten suurimmat toimialat yritysten lukumäärän mukaan. Lähde: Fonectan yritystiedot

Yritys	Henkilöstö	Yritys	Liikevaihto (1000 e)
Famifarm Oy	146	Famifarm Oy	23 098
U-Cont Oy Ltd	43	Joroisten Oma osuuskunta	10 919
OC-System Oy	32	U-Cont Oy Ltd	7 948
Kuljetus H. Hakala Oy	31	Kuljetusliike Kaitaisten Kuljetus Oy	6 365
Jormet Oy	27	OC-System Oy	4 550
Taimisto Huutokoski Oy	20	Taimisto Huutokoski Oy	4 275
Jot Works Oy	20	Jormet Oy	3 851
Joroisten Leipomo Oy	18	Jot Works Oy	3 320
Veljekset Aholainen Oy	14	Kuljetus H. Hakala Oy	2 510

Joroisten suurimmat työnantajat henkilöstön ja liikevaihdon perusteella. Lähde: Fonectan yritystiedot

ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen (10/2025) mukaan työttömyys on kasvanut koko maakunnassa, erityisesti teollisuuden ja rakentamisen suhdannevaihtelujen seurauksena. Työttömyyden arvioidaan

kuitenkin tasaantuvan ja kääntyvän maltilliseen laskuun vuoden 2026 aikana, mikäli investointien kasvu jatkuu. Joroisten työllisyys on edelleen maakunnan parhaimpiin kuuluvaa.

Väestömuutosten kumulatiivinen kehitys Joroisissa 2020–2025. Lähde: Pohjois-Savon liitto ja Tilastokeskus

Tilastokeskuksen väestöennusteen (2023) mukaan Pohjois-Savon väkiluku pysyy pitkällä aikavälillä lähes ennallaan, mutta kasvu keskittyy Kuopion seudulle. Muiden kuntien väestökehitys on maltillisen laskeva. Joroisissa väestö vähenee pääosin luonnollisen poistuman vuoksi, vaikka muuttoliike on viime vuosina tasapainottanut kehitystä. Kunnalla ei ole tarvetta lisätä omaa asuntotuotantoa. Rakenteilla oleva teollisen mittaluokan aurinkovoimala on piristänyt alueen asuntomarkkinaa.

Henkilöstö ja henkilöstösuunnitelma

Eräänä kuntastrategian kärkitoimenpiteenä on ollut edistää henkilöstön hyvinvointia. Kunnan henkilöstöpolitiikan mukaan henkilöstöä koskeviin tulevaisuuden tarpeisiin varaudutaan talousarvion yhteydessä päivitettävällä henkilöstösuunnitelmalla, jolla varaudutaan myös henkilöstön eläköitymiseen ja vaihtuvuuteen.

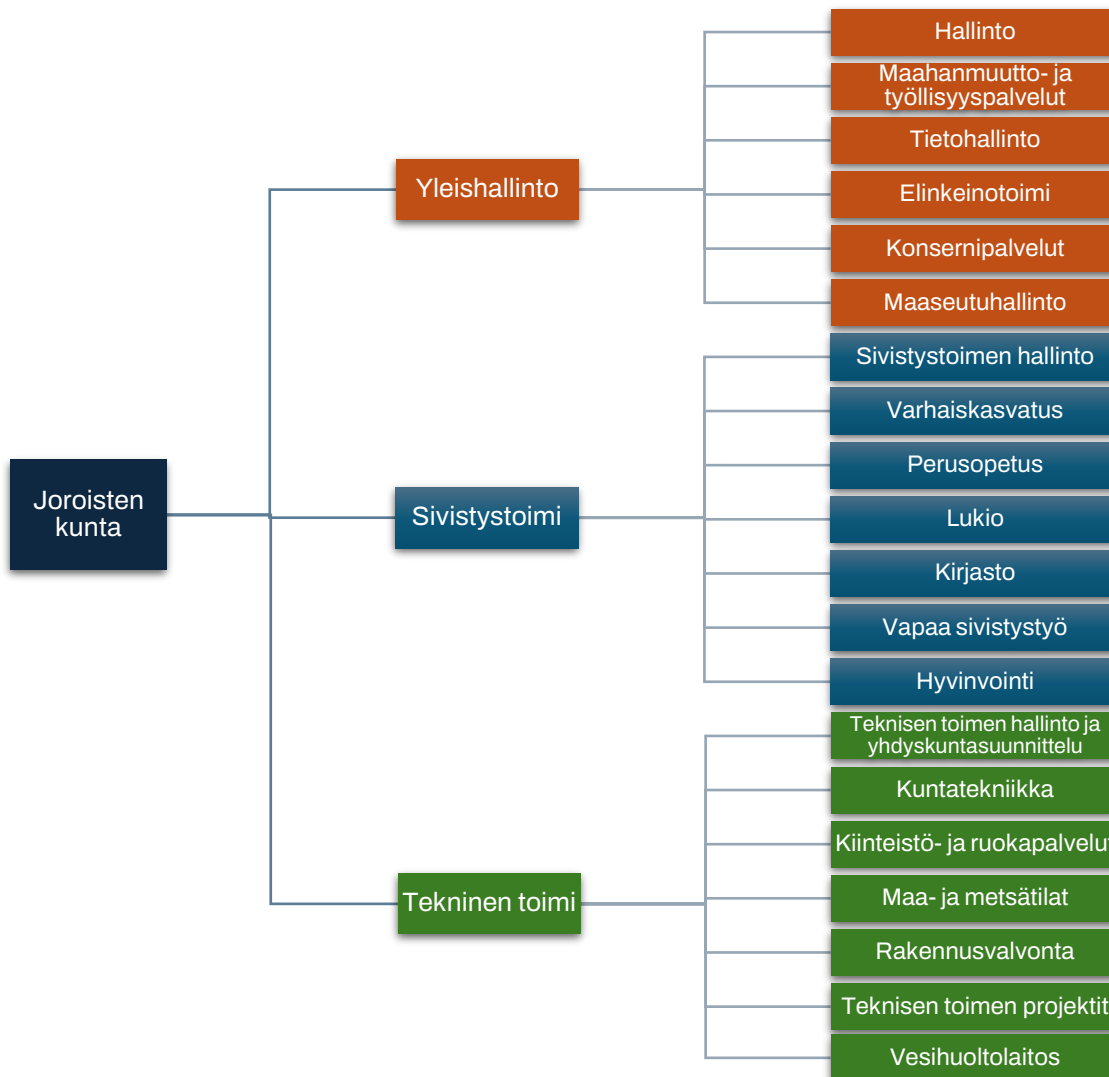
Vuoden 2026 henkilöstösuunnitelma on, että henkilöstön määrä ei olennaisesti muutu millään toimialalla. Talouden tasapainotusohjelmaa ei ole käynnissä. Rekrytointien yhteydessä arvioidaan huolellisesti resurssitarve, ja täyttöluvut vakituisiin tehtäviin myöntää kunnanhallitus.

Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut ollaan järjestämässä vuoden 2026 alusta alkaen Keski-Savon työllisyysalueen kautta. Tässä yhteydessä maahanmuutto- ja työllisyyspalvelujen henkilöstö siirtyy Varkauden kaupungin palvelukseen, mikä vähentää suoraan Joroisten kunnan palkkalistoilla olevien henkilöiden määrää. Keski-Savon yhteisen rakennusvalvonnan perustaminen ei vaikuta kunnan palveluksessa olevien henkilöiden määrään.

Kunnassa toteutetaan henkilöstökysely kahden vuoden välein. Seuraava kysely on syksyllä 2026.

Henkilöstön koulutus järjestetään koulutussuunnitelmaan pohjautuen, ja koulutustarpeet kartoitetaan esihenkilön ja työntekijän välisissä kehityskeskusteluissa. Esihenkilötyötä tuetaan esihenkilöiden yhteisillä palaverilla.

Kunnan ja konsernin organisaatiomuutokset ja kehittämistarpeet kuntien yhteistoiminnassa
Kunnan toimialat ovat yleishallinto, sivistystoimi ja tekninen toimi, ja toimialat jakautuvat tulosalueisiin. Muutoksia kunnan hallinto-organisaatioon ei ole suunnitteilla.

Organisaatiokaavio kunnan toimialoista ja tulosalueista

Keski-Savon yhteinen rakennusvalvonta aloittaa toimintansa vuoden 2026 alusta. Aiemmin kunta on järjestänyt rakennusvalvonnan itse siten, että rakennusvalvoja (0,5 htv) on yhteinen Varkauden kaupungin kanssa. Yhteisessä rakennusvalvonnassa ovat mukana Pieksämäen ja Varkauden kaupungit sekä Joroisten, Kangasniemen ja Leppävirran kunnat. Vastuukuntana toimii Pieksämäen kaupunki ja monijäsenenä toimielimenä toimii Keski-Savon rakennusvalvontalautakunta.

Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut ollaan järjestämässä vuoden 2026 alusta siten, että järjestämisvastuu palveluista siirtyy Keski-Savon työllisyysalueelle. Maahanmuutto- ja työllisyyspalveluiden henkilöstö siirtyy työllisyysalueelle Varkauden kaupungin palvelukseen. Palveluihin ei ole tulossa muutoksia siirtymän myötä, vaan kotoutumis- ja työpajapalvelut järjestetään edelleen Joroisissa.

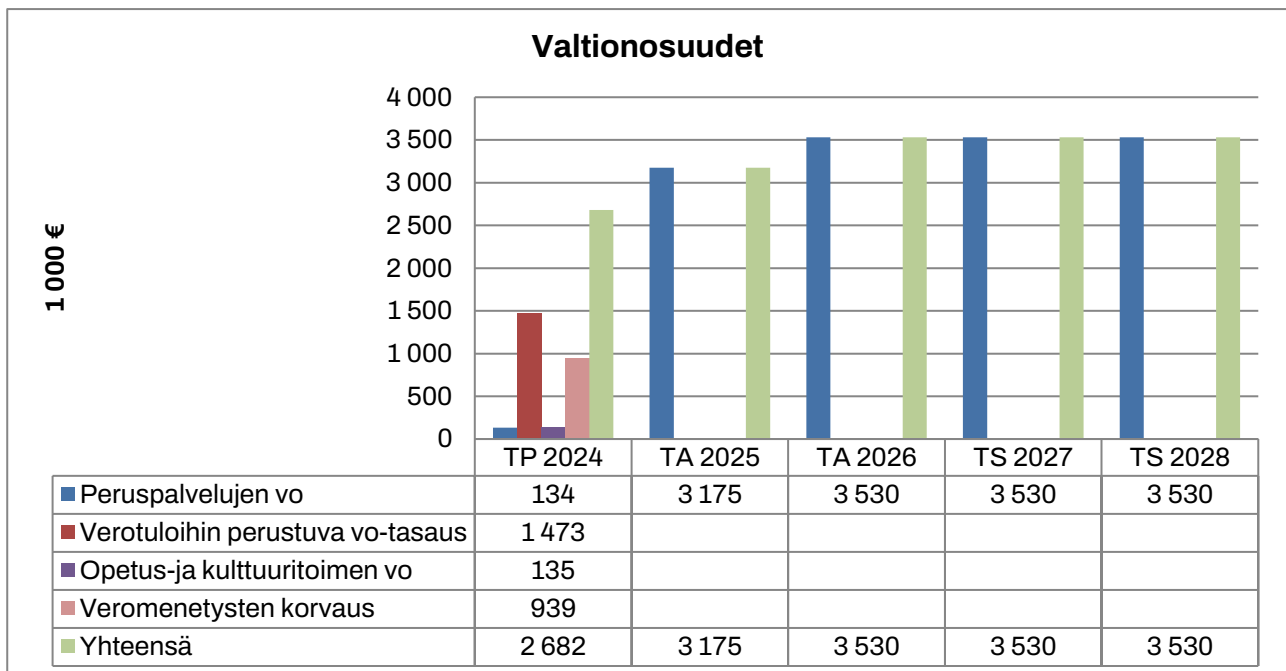
Kuntakonserni on kasvanut yhdellä yhtiöllä, kun Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy perustettiin syksyllä 2025 hallinnoimaan ja vuokraamaan sote- ja teollisuuskiinteistöjä. Taustalla on kuntalaki, jonka mukaan kunnan on yhtiötettävä toiminnot, joissa se toimii kilpailutilanteessa markkinoilla. Sote-uudistukseen liittyvä vuokraustoiminnan siirtymäaika päättyy vuoden 2025 loppuun. Kunnan sote- ja teollisuuskiinteistöt siirretään yhtiölle vuoden 2026 alussa.

2.3 TALOUSARVION PERUSTELUT

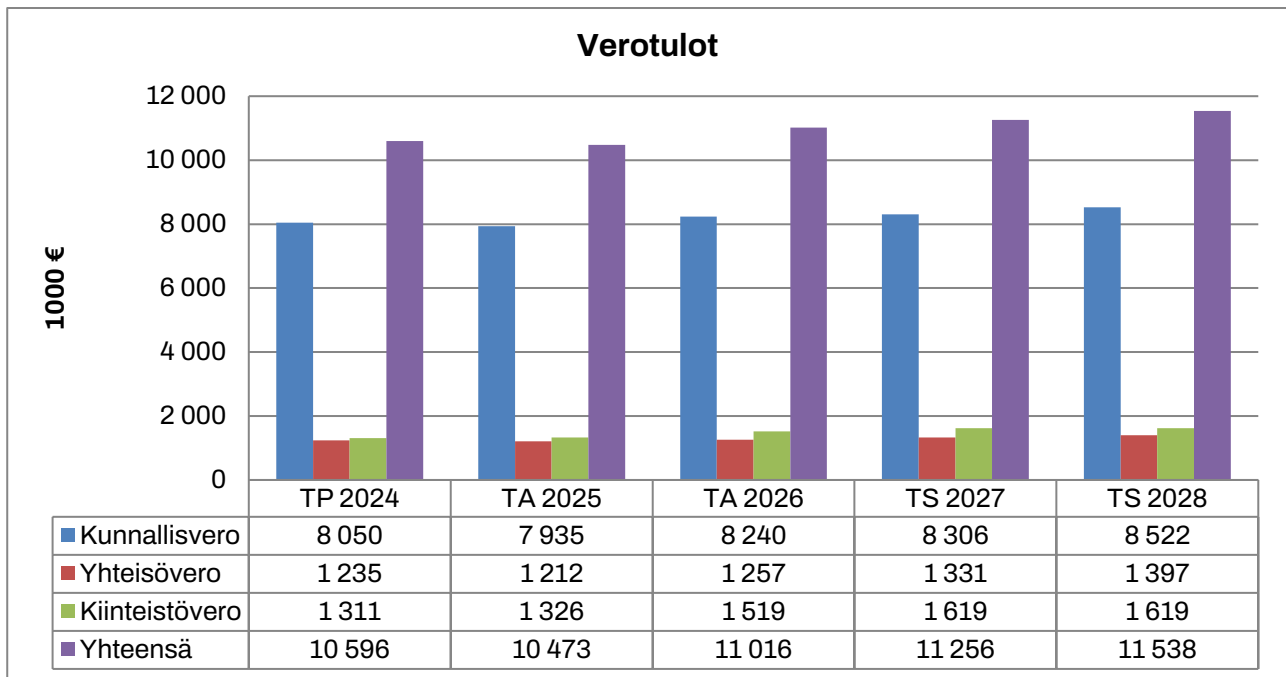
Talousarvion laadintaohje, sen toteuma ja arvioitu tulos

Kunnanhallitus antoi 11.8.2025 § 152 talousarvion laadintaohjeen, jossa lähtökohtana oli, että toimialan kokonaiskustannukset voivat vuonna 2026 nousta korkeintaan 2 % talousarvion 2025 tasosta, myös suunnitelmavuosille varaudutaan 2 % kustannusten kasvuun.

Toimintatuotot tulevat pienenemään noin miljoona euroa pääasiassa vuokratulojen vähentyessä sote- ja teollisuuskiinteistöjen siirtyessä tytäryhtiölle sekä kotoutumispalveluiden laskennallisten korvausten arvioidun vähenemisen vuoksi. Laadintaohjeen mukaisesti hankintojen tarvetta on arvioitu huolellisesti, ja sen vuoksi toimintakulujen nousu on saatu pidettyä ohjeen mukaisissa rajoissa palkkatarkistuksista huolimatta. Kiinteistöjen hoitokulut pienenevät jonkin verran sote- ja teollisuuskiinteistöjen siirtyessä tytäryhtiölle, mikä kompensoi hieman vuokratulojen vähenemisen vaikutusta tulokseen. Suunnitelmavuodelle 2028 kohdistuu kertaluontoinen urheilutalon purkamiskulu, mikä nostaa teknisen toimen toimintakuluja ohjetta suuremmiksi. Talousarvion valmistelussa on noudatettu laadintaohjetta ja talousarviovuoden 2026 tuloksen arvioidaan muodostuvan positiiviseksi.

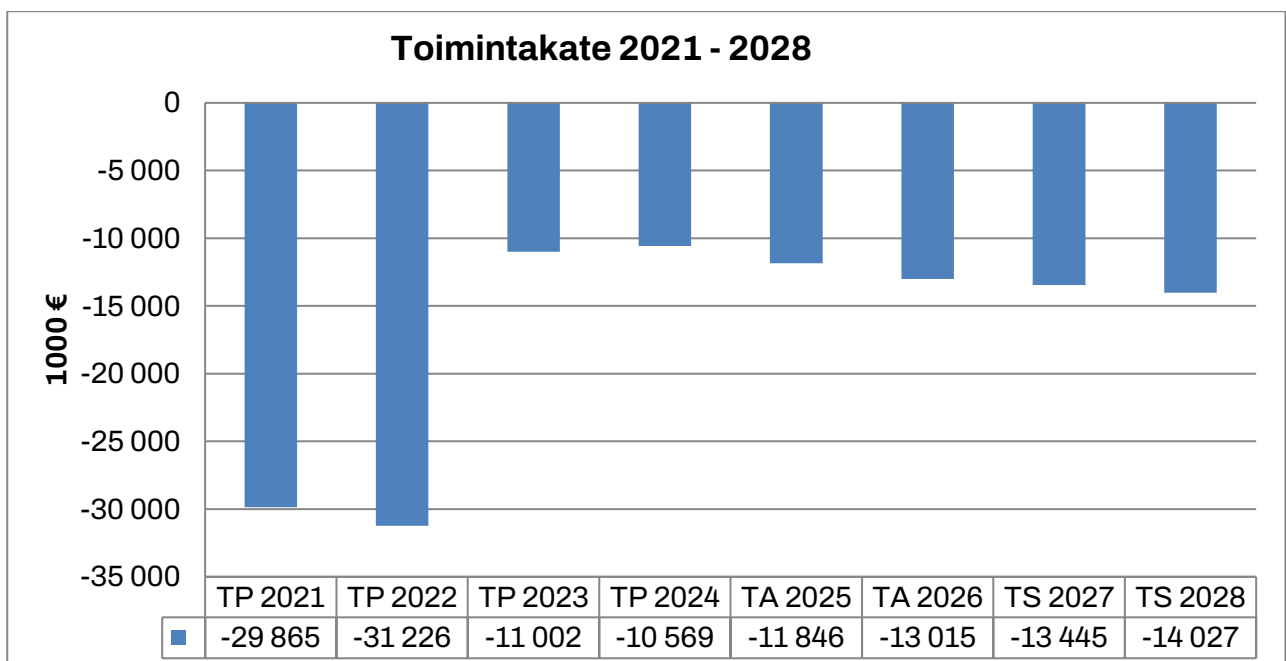

Talousarviovuodelle 2026 valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton kuntien ennakkollisen valtionosuuslaskelman 23.9.2025 tiedoilla, jonka pohjana on käytetty VM:n valtionosuuslaskelmaa. Laskelman luvuista poiketen on arvioitu, että valmistavan opetuksen valtionosuudet tulevat vähenemään 191 505 euroa vuonna 2026. Valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksen siirryttyä vuosilla eteenpäin, suunnitelmavuosien 2027 ja 2028 valtionosuudet on arvioitu vuoden 2026 tasoon. TA 2025 vuoden valtionosuuksien määrä tulee olemaan noin 3,5 miljoonan euroa Valtiovarainministeriön päätösten mukaisesti, joten valtionosuuksiin ei odoteta suunnitelmakaudelle suuria muutoksia.

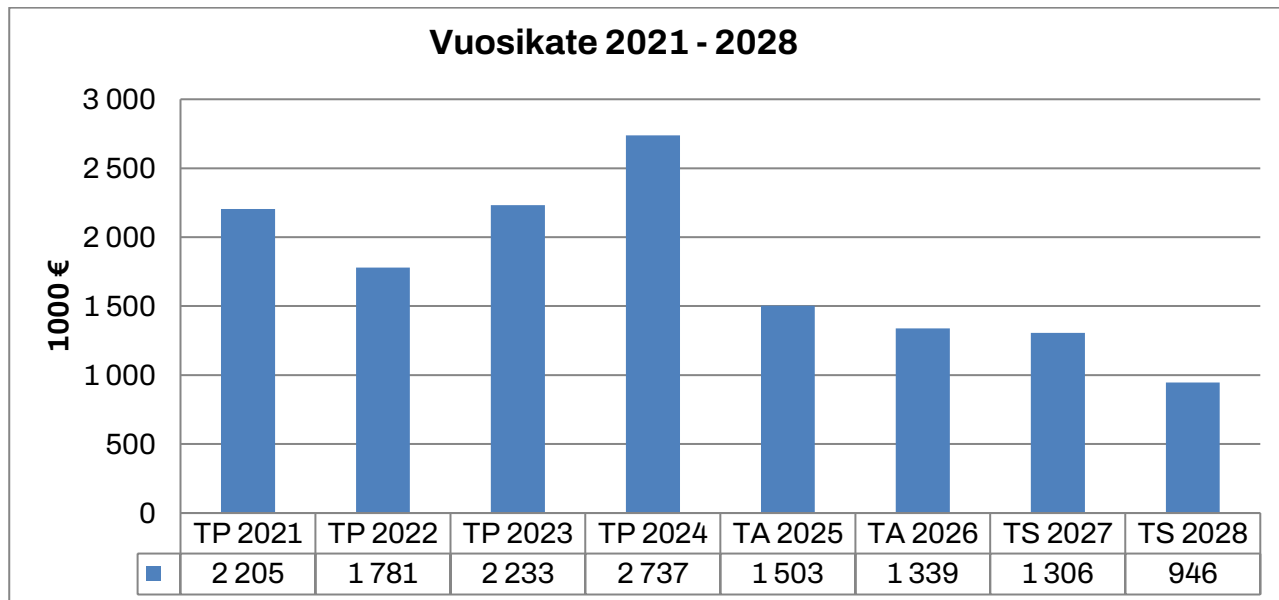
Kuntaliiton veroennustekehikon (23.9.2025) perusteella Joroisten kunnan osuus verotuloista tulee olemaan noin 10,8 miljoonaa euroa talousarviovuonna 2026. Arvion mukaan verotulot kasvaisivat hieman koko suunnitelmakauden ajan. Laskelman lisäksi on arvioitu, että valmisteilla olevan aurinkovoimalan vaikutus kiinteistöveroihin tulee olemaan 200 000 euroa vuonna 2026 ja suunnitelmavuosina 300 000 euroa/vuosi. Valtuuston päätösten 10.11.2025 § 61 ja § 62 mukaisesti tulo- ja kiinteistöveroprosentit pysyvät vuoden 2025 tasolla:

- tuloveroprosentti 8,60
- rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05
- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,50
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,10
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00
- eräiden laitosten (voimalaitosten) kiinteistöveroprosentti 3,10

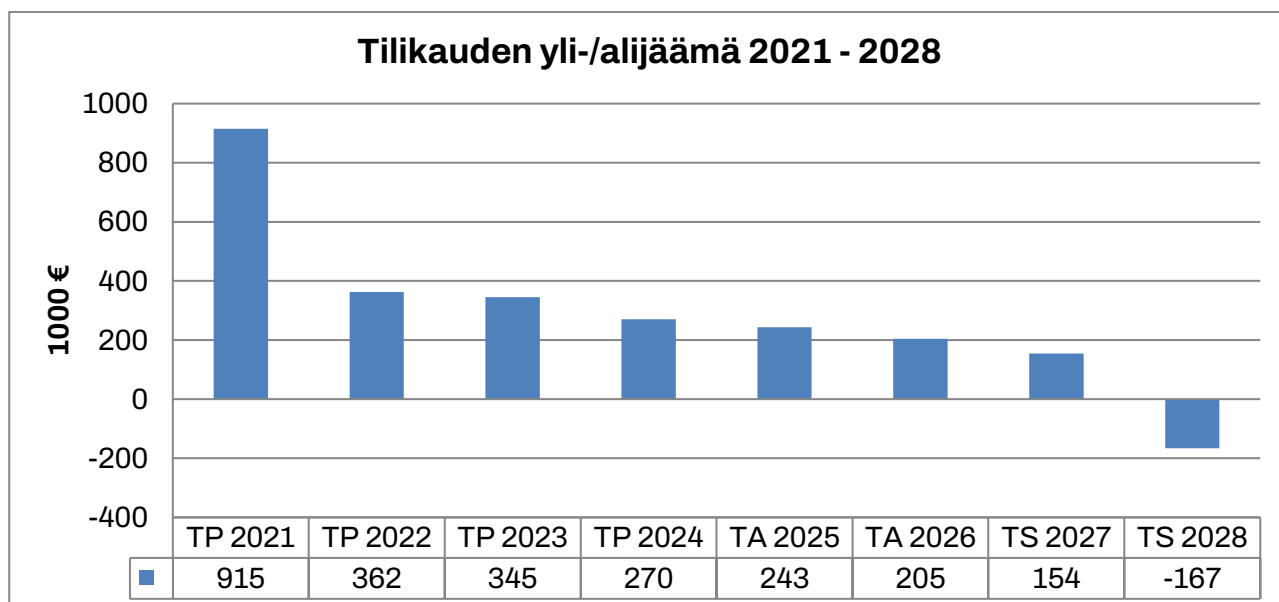
Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksella rahoitettavan osuuden toiminnan kuluista.

Tulojen ja menojen välisen tasapainon arvioidaan heikkenevän suunnitelmakaudella, kun toimintatuottojen arvioidaan vähenevän ja -kulujen nousevan. Arvion mukaan valtionosuudet ja verotulot riittävät kattamaan verorahoituksella rahoitettavan osuuden suunnitelmakauden toiminnan kuluista.

Vuosikate osoittaa sen määrän, joka tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Talousarviovuonna vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot, joiden määrä on n. 1,13 miljoonaa euroa. Investointien ja lainanlyhennysten rahoittamiseksi jää noin 200 000 € ja loput näistä menoista täytyy rahoittaa omaisuuden myynneillä, lainarahalla ja kassavaroilla.

Tuloksen arvioidaan muodostuvan positiiviseksi vuosina 2026 ja 2027, mutta painuvan vuonna 2028 negatiiviseksi noin 167 000 euroa. Huomioitavaa on, että vuoden 2028 negatiiviseen tulokseen vaikuttaa suurelta osin urheilutalon purkamiskustannuksiin varattu 300 000 euroa. Korkotuottojen on arvioitu kasvavan aiempiin vuosiin verrattuna 120 000 euroa vuodessa vuokrakiinteistöyhtiölle

annettavan lainan myötä. Vuodelle 2026 rahoitustoiminnan tuotot on arvioitu maltillisesti ja suunnitelmavuosina 2027–2028 tuottojen on arvioitu kasvavan mm. siitä syystä, että Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy:n toiminnan on arvioitu olevan ylijäämäistä ja yhtiön odotetaan tulouttavan omistajalle vuosittaisia osinkotuottoja. Samaan aikaan korkokulut tulevat kasvamaan uuden urheilutalon rahoittamiseksi nostettavien lainojen takia. Tuloksen muodostumiseen voivat talousarviovuonna 2026 vaikuttaa negatiivisesti arvioitua suuremmat toimintamenot esimerkiksi työttömyysturvan kuntaosuuksissa, joihin vaikuttaa työllistämisessä onnistumisen lisäksi yleinen kansantalouden tilanne. Positiivisia vaikutuksia tuloksen muodostukseen voi tulla kunnan sijoitusvarallisuutta hoitavan varainhoidon voitollisista kaupoista, jotka nostavat toteutuessaan rahoitustuottoja.

Investoinnit

Vuoden 2026 talousarvion laadintaohjeen mukaan investointien taso pidetään maltillisena pitäen tavoitteena vakaata taloutta. Tavoite on kirjattu myös voimassa olevan kuntastrategian toimenpiteisiin ja päämääriin. Valtuusto teki periaatepäätöksen 10.2.2025 § 4 uuden urheilutalon rakentamisesta. Hanke nostaa kunnan investointitasoa vuosina 2026 ja 2027 kahdella miljoonalla eurolla vuodessa. Lisäksi vesihuoltolaitoksen jätevedenpuhdistamoiden tuleviin uudisrakentamis-, peruskorjaus- tai siirtoviemärihankkeisiin varaudutaan v. 2026 150 000 euron suunnittelumäärärahalla.

Maltillisen investointitasotavoitteen ei voida katsoa toteutuvan, koska investointien määrä vuodelle 2026 on kunnalla ja vesihuoltolaitoksella yhteensä n. 2,8 miljoonaa euroa. Talousarvion laadintaohjeen mukaan talousarviovuodelle 2026 tai suunnittelukaudelle 2027–2028 ei lähtökohtaisesti oteta muita uusia investointikohteita kuin yllä mainitut Urheilutalo ja jätevedenpuhdistamot, ellei kohteen toteuttaminen paranna merkittävästi kunnan toiminnan tai tilojenkäytön tehokkuutta, tuota positiivista tulovirtaa (elinkeinoelämää tukevat hankkeet) tai ole toiminnan jatkuvuuden tai järjestämisen kannalta välttämätön. Investointitaso ilman Urheilutalon ja jätevedenpuhdistamohankkeita on n. 650 000 euroa.

Talouden tasapainottaminen

Joroisten kunnalla ei ole kattamatonta alijäämää.

Alijäämän kattamislaskelma	Tase 2024	Tasearvio 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät	8 265 996	8 536 134	8 779 087	8 983 592	9 137 759
Tilikauden yli-/alijäämä	270 138	242 953	204 505	154 167	-166 541

Talousarviovuodelle 2026 ja suunnitelmavuosille 2027–2028 ole voimassa talouden tasapainottamisohjelmaa. Talousarvion laadintaohjeessa toimialoja kehoitettiin tekemään mahdollisuuksien mukaan talouden tasapainottamistoimia.

2.4 RISKIENHALLINTA JA KESKEISIMMÄT RISKIT

Menettely

Joroisten kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaisesti riskienhallinta kytkeytyy tiiviisti vuosittain talousarvioprosessiin, toiminnan ja talouden seurantaan sekä tilinpäätösprosessiin. Kunnan ja kuntakonsernin keskeisimmät riskit arvioidaan talousarvion yleisperusteluissa ja tulosalueet kartoittavat keskeisimmät riskit talousarviokirjan käyttötalousosassa.

Hallintosäännön ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaisesti osavuosi- ja vuosiraportit ovat riskienhallinnan seurantaraportteja. Tulosalueet päivittävät riskiarviotaan neljännesvuosittain osavuosi- ja vuosiraportoinnin yhteydessä. Raportointivuosi päättyy tilinpäätökseen.

Kunnan keskeisimmät riskit

Sote-palveluiden siirtyminen hyvinvointialueiden tehtäväksi vuoden 2023 alusta ja työllisyyspalveluiden siirtyminen kuntien tehtäväksi vuoden 2025 alusta ovat merkittävästi muuttaneet kunnan toimintakenttää. Kuntien talous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille, koska sote-uudistuksen jälkeen verotulojen osuus kunnan tuloista on kasvanut ja koska työllisyystilanteen muutokset näkyvät kuntien menoissa aiempaa vahvemmin.

Joroisten kunnan palveluksessa olevan henkilöstön määrä on maltillinen, ja varsinkin hallinnollinen henkilöstöresurssi on kaikilla toimialoilla niukka. Mahdollisissa pidempiaikaisissa poissaoloissa tai yhtäaikaisissa henkilömuutoksissa kunnan organisaatio on haavoittuvainen. Päällekkäisen työn vähentäminen on taloudellisesti tehokasta, mutta kohottaa henkilöriskien vaikutuksia. Riskiin pyritään varautumaan sijaisjärjestelyiden kehittämisellä.

Yleinen maailmantilanne ja turvallisuusympäristö ei ole kehittynyt suotuisaan suuntaan, ja myös maailmankaupan muutoksilla voi olla vaikutuksia koko Suomen ja siten myös Joroisten kunnan toimintaan. Mahdollisia vaikutuksia voivat olla esimerkiksi kustannustason huomattava nousu, hybridivaihtamisen lisääntyminen tai toimitusketjun ongelmista syntyvät materiaali puutteet. Myös kyberturvallisuushkien odotetaan edelleen lisääntyvän. Riskiin pyritään varautumaan valmiussuunnittelun tehostamisella ja kyberturvallisuusriskeihin tietohallinnon toiminnan kehittämisellä.

2.5 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Kunnan ja kuntakonsernin osakkuusyhteisöt esitetään seuraavassa taulukossa:

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt			
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %
Tytäryhteisöt			
Asunto Oy Maavesi	Joroinen	76,19	76,19
Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy	Joroinen	100,00	100,00
JoWa Aviation Oy	Joroinen	60,00	60,00
Kiinteistö Oy Honkaura	Joroinen	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Joroisten Kunnantalo	Joroinen	100,00	100,00
Kuntayhtymät			
Keski-Savon Jätehuolto liikelaitosky	Varkaus	11,40	11,40
Pohjois-Savon Liitto-Maakuntayhtymä	Kuopio	1,76	1,76
Osakkuusyhteisöt			
Asunto Oy Joroisten Paavalkivi	Joroinen		35,75
Asunto Oy Joronrinne	Joroinen		28,89

Vuonna 2025 perustettu Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy on kunnalle uusi tytäryhteisö, ja sille siirretään kunnan teollisuus- ja sote kiinteistöt vuoden 2026 alussa. Yhtiön tehtävä on hallinnoida ja vuokrata näitä kiinteistöjä, jotka ovat aiemmin olleet kunnan suorassa omistuksessa.

Tavoitteet omistajaohjauksessa

Kaikkien konserniyhteisöjen tavoitteena on omalla toiminnallaan tukea kunnan strategian toteutumista. Konserniohjeen mukaisesti valtuusto asettaa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Konsernijohto on neuvotellut tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista. Alla olevassa tavoite- taulukossa on esitetty talousarviovuodelle asetetut tavoitteet.

Konserniyhteisö	Tavoitteet
Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy	Vuokratilojen tarjoaminen yrittäjille ja sosiaali- ja terveyspalveluita tuottaville tahoille kunnassa. Yhtiön strategian laatiminen.
Kiinteistö Oy Honkaura	Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen mahdollistaminen kunnan asukkaille. Asuntostrategian päivittäminen. Talouden hallinnan kehittäminen.
Kiinteistö Oy Joroisten Kunnantalo	Arkistotilojen pysyminen arkistokelpoisina uuden arkistotilan rakentamiseen asti.
Asunto Oy Maavesi	Asunnot myydään. Asuntojen kunto pysyy tyydyttävänä, jotta myynti mahdollistuu.
JoWa Aviation Oy	Lentopaikkastatuksen ylläpitäminen. Harrastetoiminnan ja tapahtumien mahdollistaminen.

Kuntakonsernin keskeisimmät riskit

Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy:n toiminta alkaa täysimääräisesti vuoden 2026 alusta. Riskinä on vuokrausasteen huomattava pieneneminen, mikä vaikuttaisi negatiivisesti yhtiön taloudelliseen tilanteeseen ja lainanmaksukykyyn.

Kunta takaa Kiinteistö Oy Honkauran lainoja. Riski on, että takaussitoumus realisoituu, ellei yhtiön toimintaa saada taloudellisesti kestäväälle pohjalle. Omistaja voi myös joutua rahoittamaan yhtiötä.

JoWa Aviation Oy:n keskeinen tavoite on ylläpitää ja kehittää lentopaikkaa. Ulkopuolelta tulevat ennakkoimattomat velvoitteet, esimerkiksi lentopaikkastatuksen vaatimusten muuttuminen, voivat vaikeuttaa yhtiön tarkoituksen toteuttamista.

2.6 TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA, TILIVELVOLLISET SEKÄ TOIMIVALTUUDET

Talousarvion rakenne

Talousarvio jakautuu kunnanjohtajan katsaukseen (1), jossa kunnanjohtaja esittää näkemyksensä kunnan toiminnan ja talouden kehityksestä. Sen jälkeen on käsillä olevat yleisperustelut (2), jossa esitetään keskeisimmät talousarviota ja taloussuunnitelmaa taustoittavat ja määrittävät seikat. Käytötalousosassa (3) esitetään tulosalueen strategiasta johdetut tavoitteet, arvioidut tulot ja menot sekä arvioidaan riskit, joita tavoitteiden saavuttamiselle tai resurssien riittämiseksi voi olla olemassa. Tuloslaskelmaosassa (4) arvioidaan kunnan ja kuntakonsernin tulonmuodostus. Investointiosassa (5) esitetään kunnan investoinnit ja rahoituslaskelmassa (6) osoitetaan, kuinka kunnan toiminta on tarkoitus rahoittaa.

Talousarvion rakenteen osalta noudatetaan soveltuvin osin Kuntaliiton suositusta Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma (Sari Korento & Marja-Liisa Ylitalo, ISBN 978-952-293-840-4 5. uudistettu painos, Suomen Kuntaliitto, Helsinki 2022).

Sitovuus ja seuranta

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Hallintosäännön mukaan talousarvio on sitova tulosaluetasolla.

Valtuustoon nähden sitovia ovat:

- käyttötalousosassa tulosalueen toimintakate sekä toiminnalliset tavoitteet,
- investointiosassa investoinnit hankeryhmittäin nettoperusteisesti,
- rahoitusosan sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Konsernipalveluiden tulosalue tuottaa kunnan taloustilanteesta raportin kuukausittain ja toimialat seuraavat talousarvion toteutumista säännöllisesti. Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan hallintosäännön määräämällä tavalla neljännesvuosittain.

Kunnanhallitus seuraa sijoitusstrategian toteutumista neljännesvuosittain. Raportoinnin lisäksi kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat kunnan toimintaa ja taloutta osana normaalia toimintaansa.

Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielimen jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Toimielinten jäsenistä tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen jäsenet. Viranhaltijoista tilivelvollisia ovat talousarvion käyttötalousosassa vastuuhenkilöiksi nimetyt sekä esittelijöinä toimivat viranhaltijat.

Talousarviossa annettavat toimivaltuudet

Talousarviolainaa voi ottaa enintään talousarvion rahoitusosan osoittamissa rajoissa. Lainojen laina-aika voi olla enintään 20 vuotta. Toimivalta talousarviolainan ottamiseen määrätään hallintosäännössä.

Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus päättää tilapäislainojen enimmäismäärästä ja kunnanjohtaja tilapäislainan ottamisesta. Tilapäislaina voidaan ottaa Kuntarahoituksen kuntatodistusohjelmasta, markkinaehtoiselta luotonantajalta, konserniyhtiöltä tai kuntayhtymältä, jossa kunta on jäsenenä.

3 KÄYTTÖTALOUS

3.1 YLEISHALLINTO

Yleishallinnon tulosalueet ovat hallinto, maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut, tietohallinto, elinkeinotoimi, konsernipalvelut ja maaseutuhallinto. Yleishallinto tuottaa tai järjestää kunnanvaltuuston ja -hallituksen palvelut sekä vaalit ja tarkastustoiminnan.

Yleishallinnon toimialaa johtaa kunnanjohtaja.

00015000 YLEISHALLINTO	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	995 589	930 100	856 740	772 312	763 757
TOIMINTAKULUT	-2 610 998	-3 367 481	-3 247 031	-3 250 509	-3 278 692
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 615 408	-2 437 381	-2 390 291	-2 478 197	-2 514 935
Poistot ja arvonalentumiset	-12 410	-3 290	-23 135	-23 135	-23 135
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 627 818	-2 440 671	-2 413 426	-2 501 332	-2 538 070

Perustelut:

Yleishallinnon osalta vuoden 2026 talousarvio on tavoitteen mukainen. Toimintakulut alittavat vuoden 2025 talousarviotasoa mm. niistä syistä, että vuoden 2025 talousarviossa varauduttiin hallinnon osalta vaaleihin, konsernipalvelut yksikössä tehtiin järjestelmämuutoksia ja elinkeinon puolella hallinnoitiin matkailun kehittämishanketta (lentopaikan kehittäminen), jossa kunnalla oli omarahoitusosuus.

3.1.1 Hallinto

Palvelusuunnitelma:

Hallinnon tehtävä on vastata valtuuston, kunnanhallituksen ja tarkastuslautakunnan toiminnasta sekä vaalien järjestämisestä. Keskeistä on hyvän hallintotavan mukainen valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta. Lisäksi tulosalueelle kuuluvat ay- ja työsuojelutoiminnan, joukko- ja palveluliikenteen järjestäminen sekä henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen.

Vastuuhenkilö: Hallintopäällikkö

Henkilöstöasioiden ja ay- ja työsuojelutoiminnan vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Joukko- ja palveluliikenteen vastuuhenkilö: Rakennuttamis- ja hankintapäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015100 Hallinto	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	41 346	13 200	8 850	17 089	9 009
TOIMINTAKULUT	-1 083 563	-1 077 098	-1 027 423	-1 051 801	-1 052 403
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 042 217	-1 063 898	-1 018 573	-1 034 712	-1 043 394

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Arkiston digitoinnin edistäminen	Digitoitavaksi soveltuva aineisto seulotaan koko arkistosta. Digitointisuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	Aineiston seulonta-aste Toteutunut digitointi

Työhyvinvoinnin edistäminen	Työhyvinvoinnin järjestelmällinen seuranta ja mittaaminen.	Työterveyshuollon tuottaman hyvinvointi-indeksin ja terveysprosentin vertaaminen vuoden 2025 tasoon. Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen syyskaudella 2026.
-----------------------------	--	--

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Hallinnon henkilöstöresurssit ovat pienet ja tehtävät monipuolisia. Tulosalueen pienessä henkilöstömäärässä avainhenkilöriskit ovat suuret, ja mahdolliset poissaolot tai muut poikkeamat voivat vaikuttaa huomattavasti tulosalueen toimintaan jo lyhyellä aikavälillä. Toiminta on riippuvaista eri tietojärjestelmistä, joten katkokset näissä voivat johtaa toiminnan vaikeutumiseen tai keskeytymiseen.

Perustelut:

Hallinnon tulosalueen toimintatuottojen vuosivaihtelu johtuu vaalien järjestämisestä ja valtiollisten sekä alueellisten vaalien järjestämiseen saatavista kustannuksen korvauksista. Vuosina 2026 ja 2028 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja. Osallistuvan budjetoinnin määräraha siirretään vuodesta 2026 alkaen hyvinvoinnin tulosalueelle. Kiinteistöveroselvitystä jatketaan yhden väli vuoden jälkeen, ja suunnitelmakauden jokaiselle vuodelle on jälleen varattu vuosittainen määräraha.

Hallinnon tulosalueelle kuuluu myös henkilöstöhallinto, työsuojelu ja yhteistoiminta. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen on yksi kuntastrategian kärkitoimenpiteistä.

Kunnan arkisto sijaitsee vanhassa virastorakennuksessa ja arkisto tulee siirtää ja/tai digitoida, jotta vanha rakennus voidaan purkaa. Tavoitteena on seuloa aineisto, jotta tarpeellinen ja kustannustehokkaasti digitoitavissa oleva aineisto digitoidaan ja muilta osin aineisto siirretään korvaaviin, nykyistä pienempiin tiloihin.

3.1.2 Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut

Palvelusuunnitelma:

Maahanmuuttopalvelut tarjoavat tukea maahanmuuttajille kotoutumisessa ja sopeutumisessa paikalliseen yhteisöön ja työelämään. Palveluihin sisältyvät henkilökohtaiset kotoutumissuunnitelmat palvelutarpeen mukaan, neuvonta arjen asioissa, kuten asumisessa ja koulutuksessa. Maahanmuuttopalvelut tukevat maahanmuuttajia myös työllistymisessä ja luovat aktiivisesti yhteyksiä paikallisiin yrityksiin edistämällä työllistymismahdollisuuksia alueella. Palveluilla pyritään tukemaan maahanmuuttajien integraatiota ja aktiivista osallistumista yhteiskuntaan.

Keski-Savon työllisyysalue tuottaa työllisyyspalveluiden lakisääteiset palvelut. Työllisyyspalvelujen tehtävänä on tukea työllistymistä ja tarjota kattavia palveluita työttömille työnhakijoille, tavoitteena työllistymisen edistäminen ja työmarkkinoille integrointi.

Vastuuhenkilö: Hallintopäällikkö

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

00015200 Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	304 867	249 443	197 000	105 000	95 000
TOIMINTAKULUT	-543 722	-1 122 233	-1 166 889	-1 188 626	-1 208 423
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-238 855	-872 790	-969 889	-1 083 626	-1 113 423

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
---------	----------------------	----------------------

00015300 Tietohallinto	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	242 531	219 596	195 980	193 336	188 759
TOIMINTAKULUT	-208 700	-219 596	-195 980	-193 336	-188 759
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	33 831		0	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Tietohallinnon varautumisen kehittäminen	Osallistuminen harjoituksiin	Osallistuminen tietohallinnon valmiusharjoitukseen (esim. Taisto)
Työajanseurannan nykyaikaistaminen	Työajanseurannan järjestelmän vaihtaminen	Uuden järjestelmän käyttöönotto
Sähköisen asioinnin kehittäminen	Sähköisten lomakkeiden laajempi käyttöönotto	Käyttöön otetut sähköiset lomakkeet

Keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Suurimmat riskit liittyvät mahdollisiin ennalta arvaamattomiin tietojärjestelmähäiriöihin ja laiterikkoihin. Riskien toteutuessa vikojen korjauksesta voi aiheutua kustannuksia laitehankintojen, asentamiskustannusten ja sekä työnteon vaikeutumisen tai keskeytymisen muodossa. Myös mahdollisiin uudistuksiin liittyy riskejä, joita pyritään hallitsemaan riittävällä testaamisella ja suunnitelmallisuudella. Kyberturvallisuusriskien todennäköisyys on edelleen koholla.

Perustelut:

Joroisten tietohallintoa on modernisoitu kasvattamalla pilvipalveluiden käyttöä, ja muilta osin on siirrytty Varkauden konesalipalveluihin. Tehtyjen muutosten tavoitteena on paitsi toimivuuden ja turvallisuuden parantaminen myös kustannussäästöt, joiden on tarkoitus näkyä talousarviovuonna.

Joroisten työajanseurannan järjestelmä on vanhentunut ja työllistävä, minkä vuoksi suunnitellaan työajanseurantajärjestelmän nykyaikaistamista. Uudistaminen on henkilöstö- ja tietohallinnon yhteistyössä toteutettava projekti, ja tavoitteena on työajanseurannan sujuvoituminen sekä työntekijän että esihenkilön näkökulmasta.

3.1.4 Elinkeinotoimi

Palvelusuunnitelma:

Kunta hankkii ostopalvelusopimukseen perustuen kunnassa oleville yrityksille niiden tarpeiden mukaista neuvontaa sekä hanke- ja kehittämispalveluja Navitas Kehitys Oy:ltä. Kunnalla on käytössä koko kehitysyrityksen palveluverkon palvelut. Kunnanvirastolla Navitas Kehitys Oy:n sivutoimipisteessä työskentelevän yritysasiantuntijan ja kehitysyrityksen palvelut ovat saatavissa lähipalveluina.

Elinkeinotoimi tuottaa yritysneuvonnan lisäksi kuntamarkkinointiin ja tiedottamiseen liittyviä palveluja. Yritysten perustamisneuvonta ostetaan toistaiseksi voimassa olevalla yhteistyösopimuksella Wäläky Keski-Savon Uusyrityskeskus ry:ltä.

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja ja Navitas Kehitys Oy

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015400 Elinkeinotoimi	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	1 540	35 692	13 000	1 000	1 000
TOIMINTAKULUT	-324 075	-435 080	-368 940	-312 921	-309 647
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-322 534	-399 388	-355 940	-311 921	-308 647

Poistot ja arvonalentumiset	-2 937	-2 938	-2 938	-2 938	-2 938
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-325 472	-402 326	-358 878	-314 859	-311 585

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Elinvoimaohjelman toimenpideohjelman tarkentaminen	Elinvoimaohjelman toimenpideohjelman käytännön tavoitteet 2024-2030	Toimenpideohjelma tarkennettu
Elinvoimaohjelman päivittäminen	Päivitetään voimassa olevaa elinvoimaohjelmaa tarvittavilta osin.	Elinvoimaohjelma päivittämisen edistyminen.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstö- ja aikaresurssin riittävyys. Perustyön lisäksi aikaresurssia vie muut mahdolliset hanketyöt ja muu osallisuus mm. omistajaohjauksen kautta tulevissa hallitus- ja hallintotehtävissä. Markkinointi- ja kehitystyön lisäksi aikaa toivoisi jäävän enemmän yritysten ja yrittäjien tapaamiseen ja heidän toimintojen kehittämiseen.

Perustelut:

Elinkeinotoimen kustannusten pienenemisen suurin yksittäinen syy on 40 000 euron rekrytointituen siirto maahanmuutto- ja työllisyyspalveluiden tulosalueelle. Elinkeinotoimen henkilöresurssit ovat rajalliset ja työtä on priorisoitava. Käytännössä kunnan elinkeinotoimen (yritysneuvonta, sijoittumiset, kehittämistoimet), markkinoinnin ja kuntatuotteiden kokonaisuudesta vastaa yritysasiantuntijan lisäksi kunnanjohtaja, jonka työpanos keskittyy pääasiassa puhtaasti energian asioihin. Aiemmin elinkeinotoimelle kohdistettu 0,25 htv:n sihteeriresurssi hyödynnettiin mm. kuntamarkkinoinnin avustamiseen, mutta tämä resurssi siirrettiin teknisen toimen sihteeriresurssiin.

3.1.5 Konsernipalvelut

Palvelusuunnitelma:

Konsernipalvelut tuottavat kunnan koko organisaatiolle kirjanpito-, palkanlaskenta- ja muut laskentatoimen palvelut sekä tytär- ja yhteistyöyhteisöille kirjanpito-, palkanlaskenta- ja isännöintipalveluita.

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja ja talouspäälikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015500 Konsernipalvelut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	405 305	412 169	441 910	455 887	469 989
TOIMINTAKULUT	-413 624	-471 772	-447 457	-462 272	-476 658
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-8 318	-59 603	-5 547	-6 385	-6 669
Poistot ja arvonalentumiset	-9 473	-352	-20 197	-20 197	-20 197
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-17 791	-59 955	-25 744	-26 582	-26 866

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Sisäisen talousraportoinnin kehittäminen	Käydään läpi nykyinen raportointi ja muokataan se organisaation tarvetta vastaavaksi.	Päivitetty raportointikäytäntö ja raporttien sisällöt.

Tulosalueella tuotettavien palveluiden turvaaminen	Kartoitetaan tehtävät ja tekijät, hoidetaan tarvittavat käyttöoikeudet ja perehdytykset ohjelmiin sekä yhteisöjen kirjanpitoihin ja palkanlaskentaan sijaisuutta tekevälle henkilöstölle.	Toimivat sijaisjärjestelyt ja tehtävänkuvien ajantasaisuus.
--	---	---

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimpiä riskejä tulosalueella ovat henkilöstö- ja aikaresurssin riittävyys sekä taloushallinto-ohjelmistojen käyttövarmuus.

Riskejä pyritään hallitsemaan henkilöstön työhyvinvoinnin seurannalla ja tukemisella sekä seuraamalla tulosalueen tehtäviin liittyviä laki- tms. muutoksia niin, että niihin pystytään valmistautumaan hallitusti esimerkiksi riittävällä koulutuksella. Huolehditaan, että ohjelmistojen päivitykset ovat ajan tasalla. Tarvittaessa tarkastellaan käytössä olevia ohjelmistoja, että niiden avulla saadaan hoidettua tulosalueen vastuulla olevat tehtävät vaatimusten mukaisesti ja mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Perustelut:

Arvioitu toimintatuottojen nousu verrattuna TA2025 lukuun selittyy pääosin palvelujen tuottamisen lisääntymisellä uudelle vuokrakiinteistöyhtiölle. Toimintakulujen muutos selittyy henkilöstökulujen vähenemisellä kehitysjohtajan määräaikaisen työsuhteen päättyessä ja henkilön siirtyessä kunnan kahden tytäryhtiön toimitusjohtajaksi.

Kunnan sisäisen kuukausittaisen talousraportoinnin tavoitteena on tukea toimialoja tuloksellisuuden ja tavoitteiden seurannassa, raportointikäytäntöjä ja -sisältöjä ei ole tarkasteltu muutamaan vuoteen. Kartoittamalla toimialojen tarpeet ja kehittämällä sisäistä talousraportointia sen mukaisesti, varmistetaan raportoinnin tarkoituksenmukaisuus ja saadaan karsittua pois mahdollisia vanhentuneita käytäntöjä.

Tulosalueella tuotetaan kirjanpito-, palkanlaskenta- ja isännöintipalveluita neljälle tytäryhteisölle sekä yhdelle yhteistyöyhteisölle. Syksyllä 2025 on perustettu uusi tytäryhtiö, Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy, sote- ja teollisuuskiinteistöjen vuokraamista ja hallinnointia varten. Jatkossa edellä mainittuja palveluita tuotetaan myös uudelle yhteisölle. Tulosalueella tulee varmistaa, että sopimusten mukaiset palvelut voidaan tuottaa yhteisöille myös mahdollisissa poikkeustilanteissa luomalla toimivat sijaisjärjestelyt. Palveluiden järjestämisen kokonaisuutta tarkastellaan vuoden 2026 aikana.

Tulosalueen työ on pääosaltaan määräaikaipaineista ja yksikön henkilöstöresurssi on niukka. Toimintojen kehittämiseksi ja henkilöstön kouluttautumiselle on haastavaa löytää aikaa, kun perustehtäviäkin joudutaan ajoittain tekemään ylityönä. Työt tehdään lähes kokonaan taloushallinto-ohjelmilla, niiden käyttökatkot ja tietoliikenneyhteyksien häiriöt hankaloittavat töiden tekemistä ja voivat aiheuttaa viivästyksiä.

3.1.6 Maaseutuhallinto

Palvelusuunnitelma:

Maaseutuhallinto on Rantasalmen kunnan alainen palvelu- ja tulosityksikkö, joka hoitaa maaseutuhallinnon viranomaistehtävät Joroisten, Juvan, Rantasalmen ja Sulkavan kuntien alueella. Asiakaspalvelupisteet toimivat kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa.

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja ja maaseutupäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015600 Maaseutuhallinto	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
---------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

TOIMINTAKULUT	-37 314	-41 702	-40 342	-41 553	-42 802
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-37 314	-41 702	-40 342	-41 553	-42 802

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Vahvistetaan seudullista yhteistyötä sidosryhmien kanssa	Etelä-Savon yt-alueet vahvistavat henkilöstön yhteiskäyttöä yt-alueiden tarpeiden mukaisesti. Viljelijäkoulutukset suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon yt-alueiden ja Itä-Suomen elinvoimakokeskuksen (maaseutu-osaston) kanssa.	Yt-alueiden vastuukuntien johdon palaverit yhteistoiminnasta. Päätökset uudesta yhteistyöstä. Yhdessä sovitulla työnjaolla järjestettyjen koulutusten määrä.

Keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Mikäli yt-alueet heikentävät keskinäistä yhteistyötään, on vaje korvattava palkkaamalla uusia henkilöitä yt-alueille. Osa-aikaisten työntekijöiden ammattitaidon ylläpitäminen on vaikeaa ja kokoaikaisten uusien työntekijöiden ajankäyttö on pienillä yt-alueilla vaikea suunnitella tehokkaaksi.

Hallintoa kehitettäessä on vaarana, että asiakas eli viljelijä unohtuu. Toimintojen sähköistymisestä ja automatisoitumisesta huolimatta riskinä on, että viljelijä ei osaa tai tiedä toimia oikeaan aikaan ja oikealla tavalla.

Perustelut:

Lakiin kirjattu vaatimus vähintään viiden henkilön työskentelystä yt-alueen tukien käsittelyssä varmistetaan tehokkaasti ja taloudellisesti yt-alueiden keskinäisellä yhteistyöllä.

Viljelijäkoulutuksissa tehtävällä yhteistyöllä vähennetään valmistelun päällekkäisyyttä ja koulutukseen käytettävää aikaa. Koulutukset järjestetään teamsillä, joten niihin on helppo osallistua paikasta riippumatta. Koulutusmateriaali on viljelijöiden saatavilla jälkepäin maaseutu.fi-sivuilla.

3.2 SIVISTYSTOIMI

Sivistystoimen tulosalueet ovat sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, hyvinvointi, kirjasto ja vapaa sivistystyö.

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00030010 SIVISTYSTOIMI	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	695 606	649 066	537 241	406 211	401 810
TOIMINTAKULUT	-10 347 038	-10 529 721	-10 748 549	-10 923 907	-11 173 196
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9 651 432	-9 880 655	-10 211 308	-10 517 696	-10 771 386
Poistot ja arvonalentumiset	-14 493	-7 598	-5 685	-5 685	-5 685
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 665 924	-9 888 253	-10 216 993	-10 523 381	-10 777 071

Perustelut:

Sivistystoimen organisaatio on rakennettu vastaamaan hyvinvointi- ja sivistyskunnan vaateisiin. Varhaiskasvatusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta järjestetään ja kehitetään oppimisen, kasvamisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Vapaata sivistystyötä, kirjastotoimea ja hyvinvointitoimea järjestetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta.

Sivistystoimen toimialan toimintakate heikkenee noin 325.000 € vertailuvuoteen 2025 verrattuna. Toimintakulut kasvavat noin 215.000 € ja samanaikaisesti tuotot vähenevät noin 115.000 €.

Muutokset aiheutuvat ennen kaikkea vuokratulujen nousemisesta, urheilutalon nopeasta poistamisesta sekä rahoituspohjan supistumisesta.

3.2.1 Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on toimialaan kuuluvien palveluiden järjestäminen ja kehittäminen sekä hyvien edellytysten luominen tehtävien hoitamiseen.

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00030100 Sivistystoimen hallinto	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	384	350	250	253	255
TOIMINTAKULUT	-222 430	-195 131	-203 165	-209 911	-215 873
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-222 046	-194 781	-202 915	-209 658	-215 618

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Henkilöstön työhyvinvointia vahvistetaan yksikkökohtaisten työhyvinvointisuunnitelmien viemisellä käytäntöön ja niiden päivittämisellä.	Yksiköissä toteutetaan läpi vuoden 2025 keväällä laadittuja työhyvinvointisuunnitelmia, jotka päivitetään kevätkaudella 2026.	Työhyvinvointisuunnitelmien päivittäminen todetaan kesäkuun osavuositarkastuksessa.
Yhteistyö Keski-Savon sivistystoimien kanssa tiivistyy.	Joroisista osallistutaan Keski-Savon alueen yhteisiin sivistystoimen alan kokouksiin, kokoontumisiin ja tapahtumiin sekä tehdään yhteistyötä käytännössä.	Todetaan ja raportoidaan osallistuminen sivistystoimen alan kokoon-tumisiin ja tapahtumiin osavuositarkastuksissa.
Eri ikäryhmien palvelut tuotetaan lähellä ja laadukkaasti.	Vastuualueilla tunnetaan kuntalaisten näkökulmasta tehty laadukkaasta palvelun määritelmät. Palveluja pyritään toteuttamaan määritelmän mukaisesti.	Vastuualueilla toteutetaan vuoden kuluessa palvelujen laatuun liittyviä kyselyjä, joiden toteutuminen raportoidaan osavuositarkastuksissa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talousarviovuotta 2026 saattaa haastaa häiriötilanne. Siihen voi sisältyä kansainvälisen tilanteen muutoksista aiheutuvia elementtejä, jotka voivat vaikuttaa esimerkiksi varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen tarvetta lisäävästi. Taloudellisesta näkökulmasta riskejä voivat näin ollen olla valmistavan opetuksen tarve, varhaiskasvatuspaikkojen ja tilojen tarpeen kasvu. Toimintojen järjestämisen näkökulmasta riskejä voivat olla henkilöstön kuormittuminen häiriötilanteen takia sekä eri palveluiden järjestäminen vain muutamien työntekijöiden voimin.

Perustelut:

Sivistystoimen tehtäviin ovat vaikuttaneet viime vuosina erilaiset häiriötilanteet, eikä maailmantilanne ole muuttunut vakaammaksi. Tällaiseen riskiin voidaan varautua ennen kaikkea vahvistamalla henkilöstä kriisinkestävyttä. Näin ollen on perusteltua, että työhyvinvointisuunnitelmat käydään läpi uudelleen ja päivitetään yksiköistä nousseiden tarpeiden sekä myös vuoden 2024 työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella.

Sivistystoimen palvelut tuotetaan kevyellä hallinnolla, ja osa yksiköistä toimii vain muutaman työntekijän voimin, mihin on mahdollista varautua valmistautumalla palvelujen priorisointiin häiriötilanteessa sekä ennalta sovituin sijaisjärjestelyihin.

Sivistystoimen hallinnon kustannusten kasvu selittyy ennen kaikkea palvelujen ostojen kallistumisella, jota ei ole mahdollista kompensoida muihin menoihin kohdistuvien sisäisten säästöjen tällä sitovalla tasolla.

3.2.2 Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Joroisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta toteutetaan Varhaiskasvatuksen järjestämissuunnitelman (vuosille 2024–2028) mukaisesti päiväkodeissa, perhepäiväkodeissa ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluina, joita ovat säännöllinen ryhmätoiminta lapsiperheille sekä perheohjaus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluu lasten kotihoidon tuki.

Esiopetusta järjestetään kirkonkylällä ja Kuvansissa varhaiskasvatuksen toimintana.

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00030501 Varhaiskasvatus	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	188 282	159 023	169 700	138 510	134 520
TOIMINTAKULUT	-2 995 470	-2 839 224	-2 873 916	-2 901 897	-2 974 805
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 807 189	-2 680 201	-2 704 216	-2 763 387	-2 840 285

Erittelyt:

003010 Kirkonkylän päiväkoti	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	122 746	111 750	107 500	104 500	100 500
TOIMINTAKULUT	-1 447 929	-1 436 879	-1 527 121	-1 561 588	-1 603 300
TOIMINTAKATE	-1 325 183	-1 325 129	-1 419 621	-1 457 088	-1 502 800
003011 Kuvansin päiväkoti	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	39 932	27 125	31 200	28 000	28 000
TOIMINTAKULUT	-1 011 122	-886 869	-1 010 986	-1 038 696	-1 065 658
TOIMINTAKATE	-971 190	-859 744	-979 786	-1 010 696	-1 037 658
003020 Perhepäivähoito	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	10 864	8 000	5 500	5 500	5 500
TOIMINTAKULUT	-287 596	-265 573	-82 712	-85 491	-88 081
TOIMINTAKATE	-276 732	-257 573	-77 212	-79 991	-82 581

003030 Avoin varhaiskasvatustoiminta	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	14		500	510	520
TOIMINTAKULUT	-82 761	-92 923	-94 278	-95 419	-97 035
TOIMINTAKATE	-82 747	-92 923	-93 778	-94 909	-96 515
003040 Lasten kotihoidontuki	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-117 419	-100 139	-100 183	-100 189	-100 197
TOIMINTAKATE	-117 419	-100 139	-100 183	-100 189	-100 197
003041 Muu lasten päivähoito	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-25 172	-24 133	-20 497	-20 514	-20 534
TOIMINTAKATE	-25 172	-24 133	-20 497	-20 514	-20 534
003057 Avoimen varhaiskasvatuksen kehittäminen	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-1 719				
TOIMINTAKATE	-1 719		0	0	0
00030550 Varhaiskasvatuksen hankkeet	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	14 726	12 148	25 000		
TOIMINTAKULUT	-23 472	-32 708	-38 139		
TOIMINTAKATE	-8 746	-20 560	-13 139	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Vuorovaikutus on myönteistä, välittävää, kannustavaa ja hellää. Henkilöstö sitoutuu lapsiin ja lapsiryhmään.	Lapsiryhmät muodostetaan mahdollisimman pysyviksi toimintakauden alussa niin lasten kuin työntekijöiden suhteen. Loma-ajat järjestetään niin, että jokaisessa ryhmässä on töissä vähintään yksi tuttu aikuinen.	Toimintakauden alussa käynnistyvät ryhmät pidetään samoina koko toimintavuoden (lapsia tai työntekijöitä siirretään vain perustellusta syystä). Esihenkilöt huolehtivat lomajärjestelyjä tehdessä työntekijöiden sijoittelun niin, että jokaisessa ryhmässä on vähintään yksi lapsille tuttu työntekijä.
Henkilöstö toimii sensitiivisesti ja havaitsee lasten aloitteet sekä vastaa niihin lasten osallisuutta ja toimijuutta tukevalla tavalla.	Henkilöstön kanssa yhdessä määritellään kehittämiskohteet. Kehittämiskohteita arvioidaan säännöllisesti tiimi-, yksikkö- ja koko henkilöstön palavereissa.	Tiimi-, yksikkö- ja koko henkilöstön palaverit toteutuvat säännöllisesti.

	Arvioidaan henkilökunnan koulutustarve.	Tarvittaessa järjestetään/mahdollistetaan kehittämiskohteita tukevia koulutuksia.
Henkilöstö huomioi ryhmän kaikki lapset ja ymmärtää lasten erilaisia ilmaisun tapoja.	Henkilöstön kanssa sovitaan vuoden alusta kuvatuki, mikä vähintään on oltava käytössä jokaisessa ryhmässä.	Sovittu kuvatuki on jokaisessa ryhmässä ja ryhmän jokainen työntekijä niitä käyttää.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiselle ovat henkilöstön vaihtuvuus ja poissaolot, lasten ja perheiden lisääntynyt tuen tarve, varhaiskasvatukseen hakeutuvien lasten määrä pitkin toimintakautta, pätevien sijaisten heikko saatavuus sekä turvallisten ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute.

Perustelut:

Perhepäivähoidossa on suuri muutos vuoden 2025 ja 2026 toimintakatteessa. Tämä johtuu Kolman ryhmiksen lakkauttamisesta. Kolman ryhmiksen kaksi vakituista työntekijää siirtyi varhaiskasvatuksen muihin yksiköihin, joissa puolestaan tarve määräaikaisten työsuhteille väheni kahden työntekijän verran.

Laadullisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää joka yksikössä pysyvää, varhaiskasvatussuunnitelman sisäistänyt henkilöstöä, jolla on aikaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Yhdessä varhaiskasvatusryhmässä saa olla korkeintaan kolmea kasvattajaa vastaava määrä lapsia. Jos päiväkodissa on yksi tai useampia erityisen tai tehostetun tuen tarpeessa olevia lapsia, on tämä otettava huomioon joko lasten tai henkilökunnan lukumäärässä. Suhdeluvusta ei saa poiketa edes henkilöstön äkillisissä ja yllättävissä poissaolotilanteissa (1.8.2021). Kunnassa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt.

Varhaiskasvatuksessa on käytössä valtakunnallinen Valssi-laadunarviointimenetelmä. Henkilökunta on valinnut syksyn 2025 arviointikohteeksi vuorovaikutuksen sensitiivisyys ja ilmaisun tavat. Valssi kysely toteutetaan vuoden 2025 lopussa. Varhaiskasvatuksen tavoitteet ovat Valssin indikaattoreita. Kyselyn perusteella määritellään ryhmille ja koko henkilöstölle vahvuudet ja kehittämiskohteet sekä menetelmät, joilla työstetään kehittämiskohteita. Toimintavuoden päätteeksi arvioidaan, onko sovitut kehittämiskohteet toteutuneet.

Vuorohoitoa järjestetään omana toimintana tarpeen mukaan joko Kuvansin päiväkodissa tai kirkonkylällä Päiväkotinä Pyrrissä. Mikäli vuorohoidon tarvetta on sekä kirkonkylällä että Kuvansissa niin, että yksi työntekijä riittää, vuorohoito toteutetaan Kuvansissa. Yöhoitoa ostetaan mahdollisuuksien mukaan Varkauden kaupungilta.

Heinävesi, Joroinen, Leppävirta, Pieksämäki ja Varkaus muodostavat yhteisen varhaiskasvatuksen palvelualueen siten, että edellä mainittujen kuntien asiakasperheet voivat hakea varhaiskasvatuspalveluja joustavasti kuntarajoista riippumatta. Varhaiskasvatuspaikkoja ostetaan/myydään tarvittaessa myös muilta /muille lähikunnille.

3.2.3 Perusopetus

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen tehtävänä on antaa laadukasta ja monipuolista yleissivistävää opetusta sekä kasvattaa vastuulliseen yhteistyöhön ja hyviin vuorovaikutustaitoihin. Perusopetuksen tulosalueeseen sisältyvät erityisopetus ja ostettu erityisopetus, APIP-toiminta ja perusopetuksen hankkeet.

Erityisopetusta järjestetään jokaisen oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Yhtenäiskoulussa toimii lukuvuonna 2025–2026 viisi erityisopettajaa/erityisluokanopettajaa ja Kuvansissa yksi. Osa koulunkäynninohjaajien työpanoksesta on erityisopetuksen kustannuspaikalla. Erityisopetusta ostetaan myös tarpeen mukaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta ja joissakin tapauksissa hyvinvointialueilta.

Perusopetuksessa tarjotaan lisäksi iltapäivätoimintaa, jonka tarkoituksena on tarjota lapselle koulupäivän jälkeen turvallinen ja lapsen kasvua tukeva ympäristö, jossa hän voi ammattitaitoisen ohjaajan valvonnassa viettää vapaa-aikaansa.

Perusopetuksen hankkeiden avulla kunta pyrkii vastaamaan opetushallituksen ja opetusministeriön asettamien painopistealueiden kehittämiseen. Rahoituspuolelta Joroinen on saanut valtion erityisavustusta vuodelle 2026 vain kerhotoimintaan liittyvään hankkeeseen.

Vastuuhenkilöt: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori, vastuuopettaja ja Kuvansin koulunjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00031050 Perusopetus	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	295 279	237 405	185 446	144 005	143 001
TOIMINTAKULUT	-4 966 486	-5 170 280	-5 257 651	-5 434 752	-5 562 505
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 671 206	-4 932 875	-5 072 205	-5 290 747	-5 419 504
Poistot ja arvonalentumiset	-10 189	-4 388	-2 473	-2 473	-2 473
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 681 395	-4 937 263	-5 074 678	-5 293 220	-5 421 977

Erittelyt:

003100 Joroinen/ostettu erityisopetus	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-569				
TOIMINTAKATE	-569		0	0	0
003111 Joroisten erityisopetus	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	250				
TOIMINTAKULUT	-414 488	-465 043	-470 685	-488 585	-504 941
TOIMINTAKATE	-414 238	-465 043	-470 685	-488 585	-504 941
003451 Sairaalaopetus	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-12 211	-10 023	-10 052	-10 054	-10 056
TOIMINTAKATE	-12 211	-10 023	-10 052	-10 054	-10 056
003210 Kotikuntakorvaukset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	41 128	93 347	108 349	74 400	74 400
TOIMINTAKULUT	-33 294	-113 535	-73 527	-129 957	-129 965
TOIMINTAKATE	7 834	-20 188	34 822	-55 557	-55 565
003215 Kuvansin alakoulu	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028

TOIMINTATUOTOT	2 144	2 614	2 597	2 605	2 601
TOIMINTAKULUT	-988 360	-995 329	-934 598	-958 808	-978 634
TOIMINTAKATE	-986 216	-992 715	-932 001	-956 203	-976 033
003219 LSL:n per. sijoitettujen oppilaiden perusopetus	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	19 159	33 127	20 000	20 000	20 000
TOIMINTAKULUT	-9 710	-7 000	-7 078	-7 081	-7 084
TOIMINTAKATE	9 449	26 127	12 922	12 919	12 916
003220 Yhtenäiskoulu	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	62 010	18 300	23 000	23 000	23 000
TOIMINTAKULUT	-3 268 480	-3 411 078	-3 656 362	-3 740 947	-3 829 406
TOIMINTAKATE	-3 206 470	-3 392 778	-3 633 362	-3 717 947	-3 806 406
Poistot ja arvonalentumiset	-10 189	-4 388	-2 473	-2 473	-2 473
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 216 659	-3 397 166	-3 635 835	-3 720 420	-3 808 879
003311 Jo kirkonkylän ip-toiminta	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	16 120	17 000	15 000	14 000	13 000
TOIMINTAKULUT	-31 863	-54 060	-54 906	-56 717	-58 459
TOIMINTAKATE	-15 743	-37 060	-39 906	-42 717	-45 459
003312 Kuvansin ip-toiminta	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	9 500	10 000	10 000	10 000	10 000
TOIMINTAKULUT	-32 854	-41 412	-41 157	-42 603	-43 960
TOIMINTAKATE	-23 354	-31 412	-31 157	-32 603	-33 960
00031500 Perusopetuksen hankkeet	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	144 969	63 017	6 500		
TOIMINTAKULUT	-174 656	-72 800	-9 286		
TOIMINTAKATE	-29 688	-9 783	-2 786	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Lukemisen ja lukukulttuurin arviointi ja kehittäminen	Hankkeen toimintasuunnitelman toteuttaminen yhdessä yhteistyötahojen kanssa.	Hankkeessa toteutetut toimet. Luku-kausiarviointi sekä lukukauden aikana tehtävät kyselyt.

Yhteistyön kehittäminen	Uuden 1.8.2025 voimaan astuneen perusopetuksen tuen uudistuksen tukeminen yhteistyötä kehittäen. Erilaisen yhteistyömuotojen kokeilua ja toteutusta yhdessä suunnitellen.	Toteutuneiden yhteistyökokeilujen arviointia lukuvuosiarviointiin yhteydessä.
Kouluyhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Oppilaiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan oppilaiden toiveita kyselyn avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää työhyvinvointia lisääviä tapahtumia.	Toteutuneet tapahtumat, retket ja tilaisuudet. Lukuvuosiarviointi sekä oppilaskyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet. Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palaverissa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstön jaksaminen erilaisissa häiriötilanteissa ja arjen haasteissa. Oppilaiden tuen riittävyys, sen arviointi ja 1.8.2025 voimaan astuneiden uusien tukitoimien aiheuttamat järjestelyt. Järjestelyt vaativat mm. päivittämään oppilaiden tuen päätökset. Opettajien sijaistilanne on haasteellinen ja se aiheuttaa riskitekijän.

Perustelut:

Perusopetuksen toimintakatteen heikkeneminen johtuu ensisijaisesti henkilöstökulujen ja poistoista johtuvien sisäisten vuokrien kasvusta. Myyntitulojen kasvu ei riitä kompensoimaan menojen kasvua eikä käytettävissä ole myöskään enää aiempaa määrää harkinnanvaraisia valtionavustuksia.

Perusopetuksen talousarviossa on huomioitu Joroisten kunnan perus- ja lukio-opetuksen järjestämissuunnitelma vuosille 2025–2030. Talousarviossa on huomioitu järjestämissuunnitelma mukaiset ryhmien muodostamisohjeet, sekä seitsemäsluokkalaisten ryhmäjako. Erityisopettajaresurssin lisästarve on otettu huomioon yhtenäiskoulussa, sekä ohjaajaresurssi on pyritty mitoittamaan riittäväksi, jotta sen avulla voidaan toteuttaa uuden tuen mukaista ryhmäkohtaista tukea.

3.2.4 Lukio

Palvelusuunnitelma:

Lukio antaa opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja jatko-opintokelpoisuuden sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lukio antaa opiskelijoille edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä auttaa opiskelijoita tasapainoiseksi ja toiset huomioinnottavaksi ihmiseksi. Joroisten lukio on aktiivinen yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Lukio järjestää yrittäjäkasvatusta sekä kansainvälisyyttä ja tarjoaa urheilulinjoja.

Vastuuhenkilö: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja vastuupettaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00032000 Lukio	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	102 891	36 300	84 325	34 700	34 800
TOIMINTAKULUT	-970 134	-988 704	-1 061 711	-1 040 951	-1 069 225
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-867 243	-952 404	-977 386	-1 006 251	-1 034 425

Erittelyt:

003511 Joroisten lukio	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
------------------------	---------	---------	---------	---------	---------

TOIMINTATUOTOT	2 557	300	1 000	1 100	1 200
TOIMINTAKULUT	-863 305	-953 376	-978 907	-1 008 734	-1 036 615
TOIMINTAKATE	-860 748	-953 076	-977 907	-1 007 634	-1 035 415
003515 Lukion oppilasasunnot	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	28 700	36 000	33 600	33 600	33 600
TOIMINTAKULUT	-38 447	-35 328	-31 832	-32 217	-32 610
TOIMINTAKATE	-9 747	672	1 768	1 383	990
00032200 Lukion hankkeet	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	71 634		49 725		
TOIMINTAKULUT	-68 381		-50 972		
TOIMINTAKATE	3 253		-1 247	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Yhteistyön kehittäminen	Uuden 1.8.2025 voimaan astuneen lukion tuen uudistuksen tukeminen yhtistyötä kehittäen. Erilaisen yhteistyömuotojen kokeilua ja toteutusta yhdessä suunnitellen.	Toteutuneiden yhteistyökokeilujen arviointia lukuvuosiarviointin yhteydessä.
Kouluyhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Opiskelijoiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan opiskelijoiden toiveita sekä kyselyn että opiskelijakunnan hallituksen avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää työhyvinvointia lisääviä tapahtumia.	Opiskelijakunnan hallitus ottaa aktiivisempaa roolia suhteessa opiskelijakuntaan ja heiltä tulleita ehdotuksia esitellään säännöllisesti opettajille kokouksissa. Toteutuneet tapahtumat.
Kansainvälisyyden näkyvyyden lisääminen	Kehitetään erilaisia keinoja saada kansainvälisyyttä näkyvämmäksi osaksi lukion arkea ja lisätään näkyvyyttä ulospäin.	Näkyvyyden lisääntyminen ja toteutuneet tapahtumat sekä opintosuoritukset

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävakaa maailmatilanne sekä siitä aiheutuvat valtakunnalliset ja globaalit vaikutukset. Henkilöstön jaksaminen. Kansainvälisen toiminnan hankaloituminen.

Perustelut:

Lukion toimintakатteen heikkeneminen johtuu ensisijaisesti henkilöstökuluista, jotka kasvavat opiskelijamäärän kasvun ja edelleen opetuksen määrän kasvun myötä.

Kansainvälisyyden painottaminen yhdessä yrittäjyyden kanssa tuo opiskelijoille hyviä valmiuksia tulevaisuuden haasteisiin. Lisäksi lukio aloitti syyslukukaudella 2024 yhteistyön yhdessä UEF-tekniikan kanssa, mikä tarjoaa ennen kaikkea opiskelijoille mahdollisuuksia jatko-opintoja ajatellen.

Yrittäjyys on toinen lukion painopistealueista. Yrittäjyyden osalta lukion oma toiminta on keskeisessä roolissa, ja hyvin sujuvaa yhteistyötä Oma osuuskunnan, paikallisen yrittäjäjärjestön sekä yrittäjien kanssa on syytä jatkaa.

Lukion on edelleen mukana kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnissa. Yhteisöllisyyden kannalta on keskeistä saada ryhmien ja lukion yhteishenki toimivaksi.

3.2.5 Kirjasto

Palvelusuunnitelma:

Kirjastotoimi pyrkii osaltaan takaamaan hyvin toimivat lähipalvelut kunnassa sekä osallistumaan verkostomaisen kirjastoyhteistyön luomiseen. Toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista, kunnan strategia ja kirjaston toiminnasta tehty vuoteen 2030 ulottuva suunnitelma sekä niiden mukaiset tavoitteet.

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00034000 Kirjasto	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	6 565	3 250	2 500	2 550	2 601
TOIMINTAKULUT	-349 892	-328 446	-332 968	-341 284	-349 412
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-343 327	-325 196	-330 468	-338 734	-346 811

Erittelyt:

003611 Joroisten kirjasto	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	6 721	3 250	2 500	2 550	2 601
TOIMINTAKULUT	-293 223	-280 931	-285 456	-292 819	-299 974
TOIMINTAKATE	-286 502	-277 681	-282 956	-290 269	-297 373
003613 Rantasalmen kirjasto	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	-156				
TOIMINTAKATE	-156		0	0	0
003614 Kirjastoauto	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-56 669	-47 515	-47 512	-48 465	-49 438
TOIMINTAKATE	-56 669	-47 515	-47 512	-48 465	-49 438

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Kulttuuritapahtumat ja muut tapahtumat lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa	Kirjastossa järjestettävien tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.

	sekä kehitetään edelleen omatoimisen toiminnan malleja.	
Asukkaiden monipuolisen lukutaidon tukeminen. Monipuolinen lukutaito on keskeinen edellytys aktiivisen kansalaisuuden toteutumiselle.	Kirjasto opastaa tieto- ja viestintätekniikan käytössä. Henkilöstöosaamisen ylläpitäminen.	Digituen asiakaskäyntien määrä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kirjaston asiakaspalveluaika on haavoittuvainen nykyisellä henkilöstömäärällä.

Perustelut:

Yhden henkilön yllättävä poissaolo saattaa lyhentää asiakaspalveluaikaa huomattavasti.

3.2.6 Vapaa sivistystyö

Palvelusuunnitelma:

Soisalo-opisto toimii Heinäveden, Joroisten, Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden alueella. Sen toimialat ovat vapaan sivistystyön koulutus (kansalaisopisto), taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä (musiikkiopisto ja tanssikoulu) ja taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä (kuvataidekoulu ja käsityökoulu).

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia ja tätä kautta edistää yksilön hyvinvointia. Toiminta-alueita on koko Soisalo-opiston alue ja toimintaa Joroisissa on kirkonkylän ja Kuvansin lisäksi haja-asutusalueen kylillä.

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00035000 Vapaa sivistystyö	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTAKULUT	-89 576	-105 849	-108 005	-110 167	-112 375
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-89 576	-105 849	-108 005	-110 167	-112 375

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Osallistujien määrä säilyy edellisen vuoden tasolla	Tuotetaan laadukkaat palvelut asiakkaita osallistamalla (mm. asiakastytyväisyyskysely sekä kurssitoiveet) ja pidetään näkyvyyttä yllä.	Joroislaisten osallistujien lukumäärä

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Osaavan henkilöstön rekrytointi. Sivukyliä asianmukaiset toimitilat.

Yleisen kustannustason nousu voi rajoittaa osallistumisen määrää.

Perustelut:

Haastavaa löytää osaavaa henkilökuntaa kohtuullisen matkan päästä. Vuosien varrella sivukyliä toimipisteet ovat vähentyneet. Hyvä asiakastytyväisyys kertoo siitä, että kuntalaiset käyttävät Soisalo-opiston tarjoamia palveluja ja ovat niihin tyytyväisiä. Asiakastytyväisyys vuoden 2025 keväällä oli erinomainen.

Yleisen kustannustason nousu voi rajoittaa osallistumisen määrää. Nykyisen tason säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää haastavassa tilanteessa.

3.2.7 Hyvinvointi

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, etsivän nuorisotyön, nuorten työpaikan, kulttuuripalvelut ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museo-toimintaa. Hyvinvointipalveluiden tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat kunnassa toimivat järjestöt ja kylät. Hyvinvointipalveluiden talousarvion on varattu määräraha osallistuvaan budjetointiin, jolloin kuntalaiset voivat vaikuttaa määrärahan käyttöön.

Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Vastuuhenkilö: Hyvinvointipäällikkö

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

00035500 Hyvinvointi	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	102 205	212 738	95 020	86 193	86 633
TOIMINTAKULUT	-753 050	-902 087	-911 133	-884 945	-889 001
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-650 845	-689 349	-816 113	-798 752	-802 368
Poistot ja arvonalentumiset	-4 304	-3 210	-3 212	-3 212	-3 212
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-655 149	-692 559	-819 325	-801 964	-805 580

Erittelyt:

003711 Joroisten liikuntapalvelut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	23 620	17 842	19 616	20 006	20 403
TOIMINTAKULUT	-443 556	-446 221	-534 862	-525 523	-521 012
TOIMINTAKATE	-419 936	-428 379	-515 246	-505 517	-500 609
Poistot ja arvonalentumiset	-2 845	-2 845	-2 846	-2 846	-2 846
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-422 781	-431 224	-518 092	-508 363	-503 455
003811 Joroisten nuorisopalvelut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	2 163	2 351	1 989	2 029	2 069
TOIMINTAKULUT	-106 602	-117 218	-118 974	-124 439	-128 007
TOIMINTAKATE	-104 439	-114 867	-116 985	-122 410	-125 938
003814 Nuorten työpaja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	31 986	35 028	40 030	40 031	40 032

TOIMINTAKULUT	-60 085	-61 673	-77 700	-79 956	-82 132
TOIMINTAKATE	-28 099	-26 645	-37 670	-39 925	-42 100
003848 Etsivä nuorisotyö	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	19 988	24 024	24 025	24 025	24 025
TOIMINTAKULUT	-38 407	-39 197	-41 499	-42 853	-44 097
TOIMINTAKATE	-18 418	-15 173	-17 474	-18 828	-20 072
003911 Joroisten yleinen kulttuuritoimi	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-42 011	-42 557	-43 338	-44 558	-45 652
TOIMINTAKATE	-42 011	-42 557	-43 338	-44 558	-45 652
003912 Joroisten museo	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	100	100	100	102	104
TOIMINTAKULUT	-14 616	-19 407	-19 773	-20 201	-20 653
TOIMINTAKATE	-14 516	-19 307	-19 673	-20 099	-20 549
Poistot ja arvonalentumiset	-1 458	-365	-366	-366	-366
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-15 974	-19 672	-20 039	-20 465	-20 915
003935 Kylien elinvoiman kehitt. ja yhteisöll.	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-11 014	-19 291	-47 384	-47 415	-47 448
TOIMINTAKATE	-11 014	-19 291	-47 384	-47 415	-47 448
003936 Tulevaisuuden Huutokoski	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT		100 306			
TOIMINTAKULUT	-3 339	-116 283			
TOIMINTAKATE	-3 339	-15 977	0	0	0
003943 Lasten ja nuorten kuraattori 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	12 807				
TOIMINTAKULUT	-20 411				
TOIMINTAKATE	-7 604		0	0	0
003944 Nuokku -nuorisokoutsi	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	11 540	33 087	9 260		

TOIMINTAKULUT	-13 011	-40 240	-27 603		
TOIMINTAKATE	-1 471	-7 153	-18 343	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	Tarjotaan ohjattua liikuntaa ja järjestetään liikunta-aiheisia tapahtumia sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen. Annetaan liikuntaneuvontaa ja tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.	Ohjattujen ryhmien ja osallistujien määrä. Järjestettävien tapahtumien määrä ja osallistujien määrä. Myönnettyjen avustusten määrä.
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikutusmahdollisuuksia.	Nuorille tuotetaan matalan kynnyksen palveluita ja tilatoimintaa lähipalveluna. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa jokaisen nuoren, joka hänelle on ilmoitettu. Nuorten työpaja auttaa pajalla olevia nuoria löytämään kunkin elämäntilanteeseen sopivan ratkaisun yksilöllisen ohjauksen avulla. Reppukoulutoimintaa toteutetaan yhdessä koulun kanssa. Ehkäisevää päihdetyötä (EPT) tehdään yhteistyössä eri tahojen kanssa ja ollaan mukana myös alueellisessa PAKKA-toimintamallissa. Koulunuorisotyöntekijä tekee ennaltaehkäisevää työtä kiusaamien ja nuorten yksinäisyyden vähentämiseksi.	NuoDo-tilastointijärjestelmä. PARent-tilastointijärjestelmä. PARTy-tilastointijärjestelmä.
Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään kulttuuritoimintaa ja tapahtumia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ylläpidetään kulttuuriperintöä ja tuetaan kylien toimintaa.	Järjestettävien tapahtumien ja osallistujien määrä. Myönnettyjen avustusten määrä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö saavat toimintaansa vuosittain valtionavustusta. Mikäli avustus pienenee, voi riskinä olla, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa kaikkia toimintoja.

Talviset sääolosuhteet voivat vaikeuttaa liikuntatapahtumien järjestämistä.

Perustelut:

Henkilöstöresurssit hyvinvoinnissa ovat pienet, joten jos tulee pitkiä poissaoloja, niin kaikkia palveluja ei pystytä tarjoamaan.

Sisäiset vuokramenot nousevat urheilutalon osalta vuosina 2026 ja 2027; uusi urheilutalo rakennetaan ja entinen puretaan. Hyvinvointialue ei maksa enää vuokraa työpajasta, joten myös nuorten työpajan sisäiset vuokramenot nousevat merkittävästi.

Hyvinvoinnin tulosalueelle on siirtynyt hallinnosta osallistuvan budjetoinnin ja elinkeinotoimesta 4H-yhteistyösopimuksen määrärahat, mikä nostaa hyvinvoinnin budjettia yhteensä 28 000 eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämistä kokoamalla yhteen kunnan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaa niitä verrokikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet. Uusi laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laaditaan vuosille 2025–2029. Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, HYTE-kerroin.

3.3 TEKNINEN TOIMI

Teknisen toimen tulosalueet ovat teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu, kuntatekniikka, kiinteistö- ja ruokapalvelut, maa- ja metsätilat, rakennusvalvonta, teknisen toimen projektit ja vesi-huoltolaitos.

00042010 TEKNINEN TOIMI	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	5 517 662	4 807 246	3 927 708	3 904 504	3 940 599
Valmistus omaan käyttöön	2 253		24 570		
TOIMINTAKULUT	-4 980 829	-4 515 454	-4 535 133	-4 547 082	-4 900 488
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	539 087	291 792	-582 855	-642 578	-959 889
Poistot ja arvonalentumiset	-1 314 522	-987 468	-940 354	-951 774	-903 663
TILIKAUDEN TULOS	-775 435	-695 676	-1 523 209	-1 594 352	-1 863 552
Varausten ja rahastojen muutokset	-970 529				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 745 963	-695 676	-1 523 209	-1 594 352	-1 863 552

Perustelut:

Vuonna 2026 teknisen toimen toiminnoissa tapahtuu merkittävä muutos, kun useat suuret kiinteistöt siirtyvät uudelle yhtiölle eli Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy:lle. Siirtyviä rakennuksia ovat mm. terveysasema, jonka vuokralaisena jatkaa Pohjois-Savon hyvinvointialue sekä yritystilat, joissa vuokralaisina jatkavat entiset yritykset. Tekninen toimi tuottaa edelleen yhtiölle siirtyvien rakennusten kiinteistönhoidon palvelut kiinteistönhoitosopimusten perusteella.

Teknisen toimen käyttötaloudessa palkkojen ja hankintojen muutokset on laskettu talousarvion laadintaohjeen mukaisesti. Koko teknisen toimen osalta talousarviovertailua vuosien 2025 ja 2026 välillä vaikeuttaa edellä kuvattu useiden kiinteistöjen siirtyminen Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy:lle. Teknisen toimen kiinteistöjen tulojen kasvu verrattuna v. 2025 talousarvioon ilman siirtyvien kiinteistöjen huomioimista on n. 10 %. Suurin selittävä tekijä tässä tulojen kasvussa on urheilutalon lisäpoistojen (n. 180 000 €) laskuttaminen sisäisinä vuokrina sivistystoimelta. Urheilutalon tasearvo poistetaan kokonaan seuraavien kahden vuoden aikana jolloin v. 2026 poisto tulee olemaan n. 210 000 € kun se vuonna 2025 on ollut n. 30 000 €. Teknisen toimen toimintakulujen ja toimintatuottojen epäsuhta kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna erityisesti kahdesta syystä. Ensimmäinen terveysaseman vuokrasopimus HVA:n kanssa on perustunut asetukseen mukaiseen pääomavuokra- ja ylläpitovuokratasoon ja koko rakennus on ollut heille vuokrattuna. Tämä sopimus on ollut taloudellisesti erittäin hyvä kunnan kannalta. Toiseksi yhtiölle siirtyvien yritystilojen vuokrasopimukset ovat käytännössä myös pääomatuloperusteisia ja niin, että ylläpitokuluista vastaa suoraan vuokralainen. Näin ollen teknisen toimen kiinteistökulut vähenevät huomattavasti vähemmän kuin tulot. Tilikauden alijäämä kasvaa vuoden 2025 talousarvion 695 000 eurosta 1 455 000 euroon talousarviossa 2026.

Muita tulevana vuonna kustannuksiin vaikuttavia seikkoja ovat mm.:

- rakennusvalvonnan siirtyminen uuteen yhteiseen Keski-Savon rakennusvalvontaan aiheuttaa kertaluonteisen menojen nousun, arviolta 40 000 euroa, hankittavien ohjelmistojen vuoksi.
- rakennuttajainsinöörin kahden vuoden määräaikainen henkilöstövaraus (0,5 htv vuonna 2026) urheilutalon ja jätevedenpuhdistamoiden rakennushankkeisiin. Tämä resurssi voidaan toteuttaa myös ostopalveluna vastaavan määrärahan suuruisena. Tekninen lautakunta päättää rakennuttamisesta ja valvonnasta investointikohtaisesti.
- puunmyyntiä lisätään v. 2026 päivitetyn metsäsuunnitelman perusteella n. 65 %:iin suurimmasta mahdollisesta hakkuumäärästä; v. 2025 130 000 € ja v. 2026 180 000 €.

Vesihuoltolaitoksen osalta vesi- ja viemärlaitoksen käyttömaksuja korotetaan teknisen lautakunnan päätöksen 10.9.2025 §77 mukaisesti 5 % ja vesi- ja viemärlaitoksen perusmaksuja 10 % v. 2026 alusta. Kunnalle maksettavien korkokulujen ja kertaluonteisten palkkakustannusten vuoksi vesihuoltolaitoksen tulos muodostunee edelleen negatiiviseksi. Yhden laitoksen henkilön eläköitymisen vuoksi on varattu n. 0,5 htv korvaavan työntekijän palkkaamiseen

3.3.1 Teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu

Palvelusuunnitelma:

Teknisen toimen hallintoon sisältyvät teknisen lautakunnan toiminta sekä toimialajohto. Tekninen lautakunta käyttää hallintosäännön mukaista ratkaisuvalltaa palvelusuunnitelman toteuttamiseksi. Toimialahallinto johtaa, koordinoi ja kehittää teknistä toimialaa sekä tuottaa tietoa ja ratkaisumalleja päätöksentekoon.

Yhdyskuntasuunnittelun tehtävänä on luoda maankäytölliset valmiudet asumisen ja elinkeinotoiminnan sijoittumiseksi ja kehittymiseksi kunnassa. Yhdyskuntasuunnittelun keskeiset menetelmät ovat yleiskaavoitus ja asemakaavoitus sekä muiden maankäyttöä palvelevien suunnitelmien laatiminen.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhuolto toteutetaan yhteistyössä Keski-Savon ympäristötoimen kanssa. Yksikkö toimii Keski-Savon ympäristölautakunnan alaisuudessa ja yksikön isäntäkuntana toimii Leppävirta. Keski-Savon ympäristötoimi huomioi itse kuntien ympäristön suojelun, terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon hankkeet ja tavoitteet.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

00042050 Hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	1 158	500	1 250	1 250	1 263
Valmistus omaan käyttöön			24 570		
TOIMINTAKULUT	-546 305	-485 212	-619 060	-664 375	-627 811
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-545 147	-484 712	-593 240	-663 125	-626 548

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Maankäytön kehityskuva 2040 - suunnitelman päivittäminen rakentamis- ja alueiden käyttölakien muutosten ja muiden viranomaismääräysten mukaisesti	Suunnitelman selostusosa päivitetään vastaamaan lainsäädäntöä ja muita määräyksiä ja suunnitelman karttaosa päivitetään vastaamaan kuluvan hetken hanketilannetta. Päivityksessä otetaan huomioon kunnan erittäin laajat	Suunnitelma on päivitetty v. 2026 loppuun mennessä ja se on ajan tasalla.

	kokemukset uusiutuvan energian hankkeissa.	
Keski-Savon ympäristötoimen ympäristönsuojelun hankkeiden toteuttaminen	Toimenpiteet määritelty Keski-Savon ympäristölautakunnan talousarviossa 2024.	Keski-Savon ympäristölautakunnan toteuman raportointi jäsenkunnille.

Keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Datacenter- ja akkuvarastohankkeiden sekä uusiutuvan energian hankkeiden vaikutusten arvioinnin ja sijoittumisen ohjaaminen on käytettävissä olevien henkilöstöresurssien ja valtakunnallisten säännösten puuttumisen vuoksi riittämätöntä.

Perustelut:

Maankäytön kehityskuva 2040-suunnitelman päivittäminen linjaa Joroisten kunnan toimintaa ja suhtautumista useiden vireillä olevien koko kunnan kannalta erittäin merkittävien uusiutuvan energian hankkeiden osalta. Kaavoituksessa keskitytään valtatie 5:n risteysalueen sekä lentoaseman alueen asemaakaavan laatimiseen.

3.3.2 Kuntatekniikka

Palvelusuunnitelma:

Tulosalueeseen kuulu kunnan hoidossa olevien liikenneväylien hoito ja kehittäminen, puistojen ja yleisten alueiden kunnossa pito, liikuntapaikkojen ja reittien hoito, venepaikat ja jätehuolto, josta Joroisissa vastaa Keski-Savon jätehuolto Ilky. Lisäksi tulosalueeseen kuuluu yksityistieavustukset yksityisteiden kunnossapitoon ja peruskorjauksiin vuosittaisen määrärahan puitteissa.

Pääosin tulos alueen palveluista tuotetaan itse, mutta esimerkiksi kaavateiden hoito tuotetaan ostopalveluna.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja yksityistieavustuksissa, liikuntapaikkojen ja reittien osalta rakennuttamis- ja hankintapäällikkö, muutoin kunnossapitopäällikkö

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

00042400 Kuntatekniikka	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	280 128	275 246	266 931	273 015	278 382
TOIMINTAKULUT	-830 907	-731 086	-712 630	-729 812	-746 962
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-550 779	-455 840	-445 699	-456 797	-468 580
Poistot ja arvonalentumiset	-239 606	-248 311	-261 910	-267 049	-269 887
TILIKAUDEN TULOS	-790 385	-704 151	-707 609	-723 846	-738 467
Varausten ja rahastojen muutokset	607				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-789 778	-704 151	-707 609	-723 846	-738 467

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Turvallinen ja sujuva liikkuminen taajama-alueilla.	Katuvalojen uusiminen vaihteittain suunnitelmallisesti. Liikennemerkkien päivittäminen ja tiemerkintöjen uusiminen vilkasliikenteisillä alueilla.	Liikenneväylät ovat turvallisempia ja liikenne niillä on sujuvampaa.

Asiakastyytyväisyyskyselyn avulla saadaan tietoa liikuntapaikkojen toimintojen kehittämiseksi.	Asiakastyytyväisyyskyselyjen järjestäminen kohdennetusti eri liikuntapaikkojen käyttäjille.	Asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset ja niiden perusteella tehdyt toimenpiteet
--	---	---

Keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Toiminnalliset riskit liittyvät ennen kaikkea Venäjän hyökkäyssodasta johtuviin polttoaineiden, raaka-aineiden, koneiden ja laitteiden sekä niiden varaosien mahdollisiin toimitusvaikeuksiin. Toiminnallisenä riskinä on myös osaavien kausityöntekijöiden rekrytointivaikeudet puistojen ja muiden ulkoaluiden hoidossa.

Edellä mainitut toimitusvaikeudet voivat aiheuttaa myös merkittäviä taloudellisia riskejä kuten esim. polttoaineiden merkittävä hinnan nousu.

Perustelut:

Kuntatekniikan talousarvion laadinnassa ei ole tunnistettu erityisiä merkittäviä muutoksia vuoteen 2025 verrattuna. Turvallinen liikkuminen kaiken ikäisille on yksi osa kuntastrategian mukaisista kunnan veto- ja pitovoimatekijöistä. Asiakastyytyväisyyskyselyillä osallistetaan käyttäjiä kehittämään kunnan tarjoamia palveluita.

3.3.3 Kiinteistö- ja ruokapalvelut

Palvelusuunnitelma:

Kiinteistö- ja ruokapalveluihin sisältyvät kaikki kunnan omistamiin kiinteistöihin liittyvät tukipalvelut kuten mm. siivous-, kiinteistönhoito- ja korjaustyöpalvelut, kiinteistöjen muut kulut sekä ruokapalvelut. Siivouspalvelut vastaavat Joroisten kunnan hallinnoimien eri kiinteistöjen, kuten esim. koulujen, liikunta- ja toimistotilojen siivouspalvelusta sekä käyttäjien erikseen tilaamista palveluista.

Kirkonkylän koulukeskuksen ja Kuvansin koulun tuotantokeittion tehtävä on ruokapalvelujen tuottaminen eri asiakasryhmille. Tarvittaessa ruokaa valmistetaan myös kesäaikaan varhaiskasvatuksen tarpeisiin.

Kiinteistöjen kunnossapitotyöt tehdään pääsääntöisesti pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelmien (PTS) perusteella. Palvelut tuotetaan pääosin omana työnä.

Vastuuhenkilöt: Puhtaus- ja ruokapalvelupäällikkö siivous- ja ruokapalveluissa, muissa kunnossapitopäällikkö.

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähdessä sitovalla tasolla:

00042510 Kiinteistö- ja ruokapalvelut	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	4 715 267	4 359 900	3 380 627	3 396 839	3 423 282
Valmistus omaan käyttöön	2 253				
TOIMINTAKULUT	-3 389 309	-3 120 316	-2 887 505	-2 960 225	-3 329 190
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	1 328 211	1 239 584	493 122	436 614	94 092
Poistot ja arvonalentumiset	-1 074 916	-739 157	-678 444	-684 725	-633 776
TILIKAUDEN TULOS	253 295	500 427	-185 322	-248 111	-539 684
Varausten ja rahastojen muutokset	-971 136				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-717 841	500 427	-185 322	-248 111	-539 684

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
---------	----------------------	----------------------

Siivouspalvelu toteutetaan kustannustehokkaasti ja reagoidaan ennakoivasti henkilöstöresurssin tai siivottavien kiinteistöjen mahdolliseen vähenemiseen	Siivoustyön tarkistusmitoitus ATOP-mitoitusohjelmalla	mitoitettujen kiinteistöjen määrä vähintään 50%, €/m ² , m ² /t
Hyvän sisäilman laatutason säilyttäminen kiinteistöillä. Keskeisten kiinteistöjen viihtyvyyden parantaminen.	Kouluissa ja päiväkodeissa IV-koneiden uusiminen PTS:n mukaan. Sisäilman laadun jatkuva seuranta ja sisäilmahaittailmoitusten käyttö. Sisätilojen kunto pidetään hyvänä säännöllisillä korjauksilla. Käyttäjätyytyväisyyskyselyillä selvitetään henkilöstön kokemuksia tiloista.	Saapuneiden sisäilmahaittailmoitusten määrä vähenee. Käyttäjätyytyväisyyskyselyn perusteella tehdään tarvittavat kunnossapitotoimet.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Pääasiallisina toiminnallisina riskeinä ruokapalveluiden osalta ovat raaka-ainetoimitusten häiriintyminen, siivouspalveluissa sijaisten saatavuus äkillisissä poissaoloissa ja kiinteistöjen osalta sähkön toimituksen epävarmuudet ja sähkökatkot.

Toiminnalliset riskit liittyvät myös kiinteistöjen osalta ennen kaikkea Venäjän hyökkäyssodasta johtuviin polttoaineiden, raaka-aineiden, koneiden ja laitteiden sekä niiden varaosien mahdollisiin toimitusvaikeuksiin.

Edellä mainitut toimitusvaikeudet voivat aiheuttaa myös merkittäviä taloudellisia riskejä kuten esim. koneiden ja laitteiden merkittävä hintojen nousu.

Perustelut:

Vuonna 2026 kiinteistöpalveluissa tapahtuu merkittävä muutos, kun useat suuret kiinteistöt siirtyvät uuden perustetun yhtiön, Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy:n hallintaan. Siirtyvien rakennusten osalta tekninen toimi tuottaa edelleen niiden kiinteistönhoidon palvelut erikseen laadittavien kiinteistönhoitosopimusten perusteella. Lisäksi kunnossapitopäällikkö tuottaa Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy:lle, kuten myös Kiinteistö Oy Honkauralle teknisen isännöitsijän palvelut.

Merkittäviä taloudellisia muutoksia vuoteen 2025 verrattuna aiheuttaa ennen kaikkea yhtiölle siirtyvien kiinteistöjen suuri määrä, jolloin kiinteistöpalveluiden toimintakulujen ja toimintatuottojen epäsuhta kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna. Yhtiölle siirtyvien yritystilojen ja HVA:n vuokrasopimukset ovat pääosin pääomatuloperusteisia ja ylläpitokuluista vastaa suoraan vuokralainen. Kunnalle jäävien rakennusten osalta vuokrat ovat sisäisiä vuokria, joissa vuokran suuruus vastaa ylläpitokuluja ja poistoja eikä ylijäämää synny lainkaan. Näin ollen teknisen toimen kiinteistökulut vähenevät huomattavasti vähemmän kuin vuokratulot. Puhtaus- ja ruokapalveluissa toimintakate pienenee henkilöstökulujen ja sisäisten menoerien noustessa. Myös ruokapalvelun asiakasmäärät vähenevät mikä nostattaa hieman koulu- ja päiväkotilounaan hintaa.

Toiseksi suuri taloudellinen muutos aiheutuu Urheilutalon tasearvon poistamisesta kokonaan seuraavien kahden vuoden aikana. V. 2026 poisto tulee olemaan n. 210 000 € kun se vuonna 2025 on ollut n. 30 000 €.

Toiminnallisten tavoitteiden osalta hyvä yhteistyö teknisen toimen sisäisten asiakkaiden kanssa kehittää edelleen palvelun laatua ja kustannustietoisuutta. Kiinteistöjen sisäilman lämpötilojen seuranta ja LVIS-järjestelmien uusiminen energiatehokkaampiin laitteisiin vähentävät kiinteistöjen käyttökustannuksia.

3.3.4 Maa- ja metsätilat

Palvelusuunnitelma:

Kunnalla on metsätalousmaata n. 1100 ha. Metsiä hoidetaan suunnitelmallisesti hyvien metsänhoitosuosituksien mukaisesti pitäen tavoitteena tuottavaa ja moniarvoista metsäomaisuutta. Vuotuiset puunmyyntisuunnitelmat tehdään metsäsuunnitelman perusteella. Metsien hyvää puuntuottokykyä edesautetaan tekemällä metsänhoitotyöt ja kasvatushakkuut oikea-aikaisesti. Talousmetsien luonnonhoitoa toteutetaan PEFC-sertifikaatin mukaisesti.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähtävänä sitovalla tasolla:

00042600 Maa- ja metsätilat	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	436 155	133 100	190 000	193 800	197 676
TOIMINTAKULUT	-72 034	-63 249	-57 636	-58 801	-59 995
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	364 120	69 851	132 364	134 999	137 681

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Laaditaan Kotkatharjun ulkoilualueen metsien käyttösuunnitelma, jossa huomioidaan talouden lisäksi ulkoilu-, virkistys- ja luonto-arvot	Päivitetyn metsäsuunnitelman läpikäynti tarkalla tasolla, kuntalaisten kuuleminen ja suunnitelman laatiminen	Käyttösuunnitelma on laadittu v. 2026 loppuun mennessä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talouden taantuma voi aiheuttaa metsätaloustuotteiden kysynnän heikkenemistä, jolloin puun hinta laskee. EU:ssa metsiin liittyvän sääntelyn määrä kasvaa ja kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttaminen kytkeytyy yhä enemmän metsiin, jolloin puun myyntimääriin voi tulla rajoituksia.

Perustelut:

Puunmyyntituloa voidaan kasvattaa aiemmista vuosista v. 2025 päivitetyn metsäsuunnitelman tietojen perusteella. Kunnan tulee ottaa huomioon metsätaloudessa talousasioiden lisäksi metsien luonto- ja virkistysarvot.

3.3.5 Rakennusvalvonta

Palvelusuunnitelma:

Rakennusvalvonnan tehtävänä on käsitellä rakentamisluvat sekä suorittaa lupiin liittyvät katselmukset. Rakennusvalvonta valmistelee osaltaan poikkeamislupien lausunnot. Rakennusvalvonta edistää hyvää rakennustapaa, valvoo rakennetun ympäristön tilaa ja rakennusten kunnossapitoa sekä ohjaa rakennustoimintaa kestäväällä tavalla. Rakennusvalvonta siirtyy v. 2026 alusta yhteiseen Keski-Savon rakennusvalvontaan.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähtävänä sitovalla tasolla:

00042760 Rakennusvalvonta	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	61 641	38 500	39 600	39 600	39 996
TOIMINTAKULUT	-98 240	-101 725	-180 157	-122 562	-125 017
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-36 599	-63 225	-140 557	-82 962	-85 021

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Rakennushankkeeseen ryhtyvien tiedottaminen uuden yhteisen rakennusvalvonnan toiminnasta ja käytännöistä.	Tiedottaminen kunnan internetsivuilla ja muissa medioissa.	Internetsivujen sisältö on päivitetty ja ajan tasalla ja Keski-Savon rakennusvalvonta on järjestänyt tiedotusta toiminta-alueellaan.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Yhteisen rakennusvalvonnan kuntakohtaiset ohjelmistokustannukset eivätkä arkistomateriaalien digitoinnin kustannukset ole vielä tiedossa. Yhteisen rakennusvalvonnan henkilöstöorganisaation määrittely on vielä vuodenvaihteessa kesken.

Perustelut:

Pääosa rakennusvalvonnan tehtävistä on viranomaistoimintaa. Rakentamisen ohjaaminen ja neuvonta vähentää uuden rakentamislain takia syntyviä virheellisiä suunnitelmia tai toimintatapoja ja vähentää mahdollisia riitatilanteita. Yhteisen rakennusvalvonnan sujuvan työskentelyn tavoitteena on kuntien yhteiset ohjelmistot ja digitaaliset arkistot.

3.3.6 Teknisen toimen projektit

Palvelusuunnitelma:

Teknisen toimen projekteihin sisältyvät erilaiset määräaikaisten hankkeet ja kustannukset. Vuonna 2026 projekteihin sisältyvät Saimaan järvitaimen Joroisvirran reitille-hankkeen viimeinen suuri projekti eli Liunan kalatien rakentaminen. Lisäksi pienempinä hankkeina ovat Kuvansinjoen ja Enojoen kalataloudelliset kunnostukset.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähtävällä tasolla:

00042800 Teknisen toimen projektit	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	23 314		49 300		
TOIMINTAKULUT	-44 034	-13 866	-78 145	-11 307	-11 513
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-20 720	-13 866	-28 845	-11 307	-11 513

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Liunan kalatien vesilain mukainen lupahakemus on laadittu ja lähetetty Aluehallintovirastolle käsiteltäväksi ja hankkeen rahoitussuunnitelma on laadittu.	Hanke- ja rahoitussuunnitelmat sekä lupahakemus laaditaan projektiryhmän yhteistyönä.	Hankesuunnitelma ja lupahakemus on laadittu. Rahoitussuunnitelma on laadittu.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Liunan kalatiehankkeelle ei saada rahoitusta eikä hanke toteudu.

Perustelut:

Vesistöjen tilan parantaminen toteuttaa Vuoksen vesistöalueen vesienhoitosuunnitelmaa. Hankkeita ei voida toteuttaa ilman valtiolta/EU:lta saatavaa avustusta.

3.3.7 Vesihuoltolaitos

Palvelusuunnitelma:

Vesi- ja viemärilaitos vastaa laadukkaan käyttöveden tuottamisesta asiakkailleen sekä huolehtii vastaanotetun jäteveden puhdistamisesta ympäristölupaehtojen mukaisesti. Vesihuoltolaitoksen omaisuuden korjausvelkaa pienennetään suunnitelmallisesti suoritettavilla investoinneilla.

Joroisten kunnan vesihuoltolaitos eli Joroisten Vesi toimittaa käyttövettä lähes koko kunnan alueelle. Vedenjakelusta taajamien ulkopuolella huolehtivat vesiosuuskunnat. Kunnan vesihuoltolaitoksella ei ole viemäriverkostoa haja-asutusalueella. Kunta voi tukea vesiosuuskuntia mm. vedensaannin turvaamiseen liittyvissä hankkeissa tai yksityishenkilöitä heidän liittyessään vesijohtoverkostoon enintään talousarvioon varatulla summalla.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähtävällä tasolla:

JOROISTEN VESIHUOLTOLAITOS	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
LIIKEVAIHTO	691 790	646 148	684 530	721 165	759 942
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	5 934	3 950	4 010	4 030	4 051
MATERIAALIT JA PALVELUT	-342 097	-320 881	-345 478	-352 275	-359 182
HENKILÖSTÖKULUT	-181 902	-133 500	-159 358	-165 494	-171 120
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-157 073	-160 225	-165 588	-170 942	-180 012
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-15 098	-15 500	-13 984	-14 253	-14 528
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	1 553	19 992	4 132	22 231	39 151
KORKOTUOTOT	102				
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 434				
KUNNALLE MAKSETUT KORKOKULUT	-24 119	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-40 054	-40 054	-40 054	-40 054	-40 054
MUUT RAHOITUSKULUT	-291				
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-62 928	-65 054	-65 054	-65 054	-65 054
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SAT. ERIÄ	-61 375	-45 062	-60 922	-42 823	-25 903
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-61 375	-45 062	-60 922	-42 823	-25 903
POISTOERON LISÄYS/VÄHENNYS	1 750				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-59 625	-45 062	-60 922	-42 823	-25 903

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Jätevedenpuhdistamoiden hanke- ja rakennesuunnittelu on tehty.	Hankevaihtoehtojen vertailu ja kunnanvaltuuston päätös asiassa	Suunnittelu on tehty.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talous- tai jäteveden käsittelyssä tarvittavien kemikaalien toimitusvaikeuksia voi esiintyä. Sähkön säännöstely ja sähkökatkot voivat aiheuttaa toimintaepävarmuuksia mm. automaatiojärjestelmien toimintaan. Jätevedenpuhdistamoiden toteuttamisen vaihtoehtoista ei löydetä yhteistä poliittista linjaa ja hankkeiden käynnistyminen viivästyy.

Perustelut:

Vesihuoltolaitoksen käyttömaksuja korotetaan 5 % ja vesi- ja viemärilaitoksen perusmaksuja 10 % v. 2026 alusta. Kunnalle maksettavien korkokulujen ja kertaluonteisten palkkakustannusten vuoksi vesihuoltolaitoksen tulos muodostunee edelleen negatiiviseksi. Yhden laitoksen henkilön eläköitymisen vuoksi on varattu n. 0,5 htv korvaavan työntekijän palkkaamiseen.

Epävakaa turvallisuuspoliittinen sekä taloudellinen tilanne voi aiheuttaa materiaalien ja kemikaalien toimitusvaikeuksia. Sähkötuotannon määrän riittämättömyys voi johtaa sähkön säännöstelyyn. Kaikki jätevedenpuhdistamoiden hankevaihtoehdot ovat taloudellisesti hyvin merkittäviä investointeja, jolloin yhteisen päätöksen tekeminen toteutettavasta vaihtoehdosta on vaikeaa.

4 TULOSLASKELMA

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoi-
tuksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Kunnan ja vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma:

TULOSLASKELMA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Myyntituotot	3 519 217	3 334 659	3 457 496	3 432 875	3 493 301
Maksutuotot	151 654	120 750	116 600	114 600	112 996
Tuet ja avustukset	493 683	387 874	286 052	122 619	122 976
Muut toimintatuotot	3 742 028	3 193 227	2 150 081	2 138 128	2 140 886
TOIMINTATUOTOT	7 906 582	7 036 510	6 010 229	5 808 222	5 870 159
Valmistus omaan käyttöön	2 253		24 570		
Henkilöstökulut	-8 543 932	-8 710 720	-8 508 244	-8 732 288	-8 950 725
Palvelujen ostot	-5 826 441	-5 822 593	-6 228 699	-6 229 930	-6 630 712
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 577 126	-1 744 709	-1 462 552	-1 472 395	-1 491 105
Avustukset	-598 927	-761 850	-805 150	-790 615	-795 735
Muut toimintakulut	-1 931 535	-1 842 665	-2 044 888	-2 028 292	-2 028 929
TOIMINTAKULUT	-18 477 961	-18 882 537	-19 049 533	-19 253 520	-19 897 206
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10 569 126	-11 846 027	-13 014 734	-13 445 298	-14 027 047
Verotulot	10 596 206	10 473 000	11 016 000	11 256 000	11 538 000
Valtionosuudet	2 681 931	3 174 584	3 530 001	3 530 001	3 530 001
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	84 959	110 000	230 000	230 000	230 000
Muut rahoitustuotot	504 039	130 000	130 000	300 000	300 000
Korkokulut	-466 952	-339 000	-352 000	-415 000	-475 000
Muut rahoituskulut	-93 642	-200 000	-200 000	-150 000	-150 000
Rahoitustuotot ja -kulut	28 404	-299 000	-192 000	-35 000	-95 000
VUOSIKATE	2 737 414	1 502 557	1 339 267	1 305 703	945 954
Poistot ja arvonalentumiset	-1 498 497	-1 259 604	-1 134 762	-1 151 536	-1 112 495
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	1 238 917	242 953	204 505	154 167	-166 541
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos	31 221				
Varausten muutos	-1 000 000				
Varausten ja rahastojen muutokset	-968 779	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	270 138	242 953	204 505	154 167	-166 541

Talousarviovuoden toimintatuotot ja toimintakulut perustuvat tulosalueiden käyttötalousosion mukai-
siin tulo- ja menoarvioihin. Kunnanhallituksen antaman talousarvion laadintaohjeen mukaan vuoden
2026 talousarvion vertailukohtana on käyttötalouden osalta talousarvion 2025 taso, ja talousarviota
on arvioitava myös suhteessa vuoden 2024 tilinpäätökseen sekä vuoden 2025 puolivuositoteumaan.
Ohjeen mukaan toimintatuottojen tuli arvioida kasvavan trendinomaisesti 1 %. Tuloja tuli kuitenkin
arvioida realistisesti asiakasmaksuihin perustuen sekä tarvittaessa tarkistaa taksoja ja pitää ne ajan
tasalla. Talousarviovalmistelussa myyntituottojen on arvioitu kasvavan ohjetta enemmän, mutta

muutoin toimintatuotot ovat jäämässä alle ohjeen. Suurimpana syynä tähän on sote- ja teollisuuskiinteistöjen siirtyminen vuokrayhtiöön ja sen myötä vuokratuottojen pieneneminen noin 900 000 euroa.

Suunnitelmakaudelle oli annettu kustannusten nousun raamiksi enintään 2 %:n vuosittainen kasvu vertailuvuoteen nähden. Talousarviovuodelle 2026 palkkojen korotukseen varattiin 2,87 % kuluvaan vuonna tehdyn palkkaratkaisun mukaisesti. Palkat henkilösivukuluineen laskevat hieman talousarvioon 2025 verrattuna, koska vertailuvuoden palkkakulujen oli arvioitu kasvavan enemmän uuden palkkaratkaisun myötä. Henkilöstösiirrot työllisyysalueelle vaikuttavat henkilöstökulujen vähenemiseen, mutta toisaalta lisäävät palvelujen ostoja. Tarvikeostojen arvioidaan vähenevän muun muassa vuokrayhtiölle siirtyvien kiinteistöjen ylläpitokustannusten vähenemisen myötä.

Verorahoitustulojen arvioinnin pohjana on käytetty syyskuussa julkaistut Kuntaliiton veroennustehikko ja kuntien ennakollinen valtionosuuslaskelma. Verotuloja on arvioitu kertyvän kehikosta poiketen 200 000 € enemmän talousarviovuonna 2026 ja suunnitelmavuosina 300 000 euroa vuosittain aurinkovoimaloista saatavien kiinteistöverojen osalta. Valtionosuuksia arvioidaan saatavan noin 190 000 euroa vähemmän valmistavan opetuksen vähenemisen vuoksi, suunnitelmavuosien valtionosuuksien on arvioitu säilyvän vuoden 2026 tasolla.

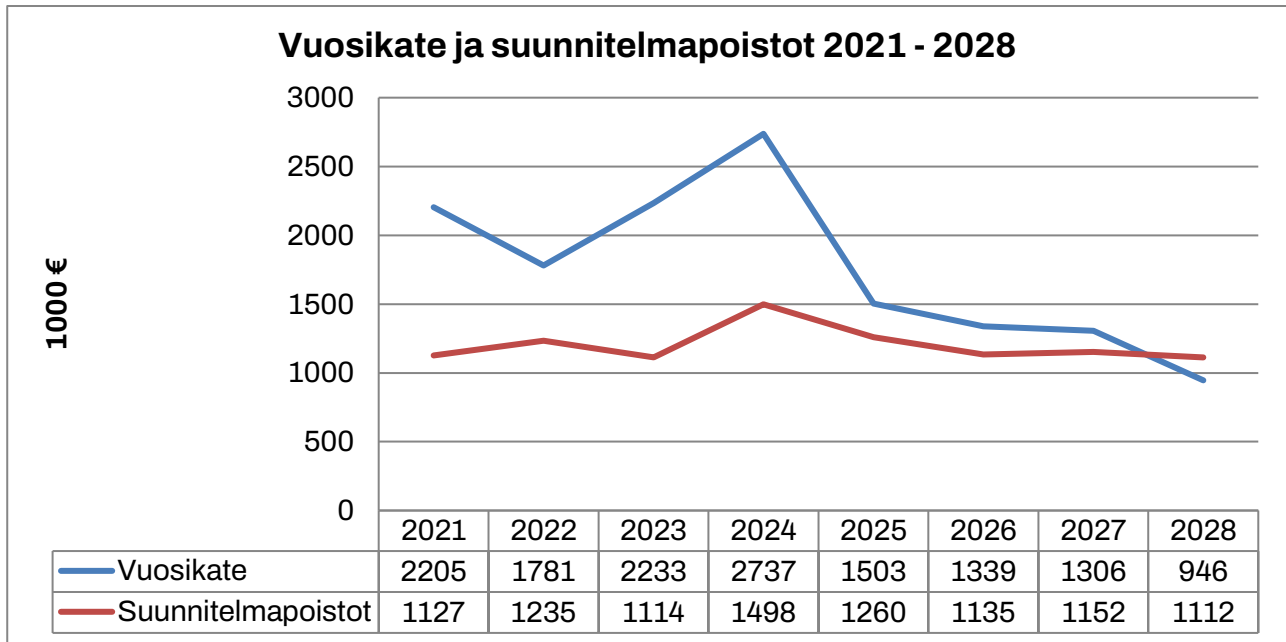
Ottolainauksen korkojen tason odotetaan hieman nousevan vaihtuvakorkoisten lainojen osalta. Investointiohjelmassa olevien liikuntahallin ja jätevedenpuhdistamoiden toteuttamiseen tarvitaan lainarahaa ja sen vuoksi korkokulut tulevat kasvamaan suunnitelmakaudella. Talousarviolainoista aiheutuvien korkokulujen määräksi arvioidaan 352 000 euroa sisältäen vuoden 2026 talousarviolainalle 4,5 miljoonaa euroa arvioidun 2,5 % korkokustannuksen.

Tuloslaskelman tunnusluvut informatiivisesti:

Tunnusluku	Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Maksurahoituksen osuus toimintamenoista, toimintatuotot % toimintakuluista	Toimintatuotot/toimintakulut, %	43	37	32	30	30
Tulorahoituksen riittävyys investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin, tulorahoitus riittävä vuosikate % poistoista >100	Vuosikate/poistot, %	183	119	118	113	85
Tulorahoituksen riittävyys, vuosikate €/asukas	Vuosikate €/asukas	601	333	300	295	216
Kunnallisveron taso	Kunnan tulo-vero-%	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6
Asukasmäärä 31.12.	Asukasmäärä	4 553	4 513	4 470	4 428	4 386

Väestönkehitystiedot ovat suunnitelmakaudella 2025–2028 Tilastokeskuksen tuottaman viimeisimmän väestöennusteen mukaisia.

Kuntastrategiassa tai muutoin ei ole asetettu sitovia tunnuslukutavoitteita.

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä. Suunnitelman mukaisten poistojen määrä on talousarviossa arviosummana.

Kuten graafista on nähtävissä, kunnan tulorahoitus riittää kattamaan poistot talousarviovuonna ja ensimmäisenä suunnitelmavuonna. Suunnitelmavuoden 2028 tulosta painaa negatiiviseksi 300 000 euron varaus urheilutalon purkukustannuksiin sekä korkokulujen kasvu suunnitelmakaudelle sijoittuvien poikkeuksellisen suurten investointien rahoittamiseksi nostettavien lainojen myötä. Tulorahoituksella ei siten pystytä enää kattamaan investointeja ja lainanlyhennyksiä, joten niitä on rahoitettava omaisuuden myynneillä, lainarahalla ja kassavaroilla.

Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetotaulukko (brutto):

	Määrärahat	Tuloarviot
Käyttötalousosa		
YLEISHALLINTO	3 247 031	856 740
Hallinto	1 027 423	8 850
Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	1 166 889	197 000
Tietohallinto	195 980	195 980
Elinkeinotoimi	368 940	13 000
Konsernipalvelut	447 457	441 910
Maaseutuhallinto	40 342	
SIVISTYSTOIMI	10 748 549	537 241
Sivistystoimen hallinto	203 165	250
Varhaiskasvatus	2 873 916	169 700
Perusopetus	5 257 651	185 446
Lukio	1 061 711	84 325
Kirjasto	332 968	2 500
Vapaa sivistystyö	108 005	
Hyvinvointi	911 133	95 020
TEKNINEN TOIMI	4 510 563	3 927 708
Hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	594 490	1 250
Kuntatekniikka	712 630	266 931
Kiinteistö- ja ruokapalvelut	2 887 505	3 380 627
Maa- ja metsätilat	57 636	190 000
Rakennusvalvonta	180 157	39 600
Teknisen toimen projektit	78 145	49 300
VESIHUOLTOLAITOS	518 820	688 540
YHTEENSÄ	19 024 963	6 010 229
Tuloslaskelmaosa		
Verotulot		11 016 000
Valtionosuudet		3 530 001
Korkotulot		230 000
Muut rahoitustulot		130 000
Korkokulut	352 000	
Muut rahoituskulut	200 000	
Satunnaiset erät		
Investointiosa		
Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet	50 000	
Palvelutuotanto	2 330 000	
Kuntatekniikka	173 000	16 000
Konsernipalvelut	70 000	60 000
Vesihuoltolaitos	190 000	
YHTEENSÄ	2 813 000	76 000
Rahoitusosa		
Antolainauksen muutokset		

Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 335 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Vaikutus maksuvalmiuteen	-232 733	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA	25 492 230	25 492 230

5 INVESTOINNIT

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina talousarviovuodelle 2026 ja suunnitteluvuosille 2027–2028 sekä investointeihin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot.

Investointimenoina budjetoidaan pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot sekä toimialasijoitukset osakkeiden ja -osuuksien hankintamenoihin.

Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankeryhmille. Hankeryhmien alla on ryhmittely kohdetyypeittäin. Hankeryhmä on valtuustoon nähden sitova taso.

Investointiosaan esitetään sellaiset investoinnit, joiden arvonlisäveroton hankintahinta ylittää 15 000 euroa. Pienemmät hankinnat tehdään käyttötalousosan määrärahojen puitteissa.

Hanketavoitteet:

Hankekohtaisissa tavoitemäärittelyksissä selvitetään, tavoitellaanko investoinnilla palvelutuotannon määrän lisäämistä, palvelukyvyn parantamista vai tuotannon tehostamista. Lisäksi investoinnit on luokiteltu luonteen mukaan, onko kyse uus-, laajennus- vai korvausinvestoinnista.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

HANKERYHMÄ:		Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet						
Hanke	Tavoite	Investoinnin luonne	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2026	TS 2027	TS 2028	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
Kolpan saunamaailma, liikennejärjestelyt ja tiestö	Lisäys	Uus	x					
Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet yhteensä								
			50 000	0	0	0	0	0

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

HANKERYHMÄ:			Palvelutuotanto (sis.tilat, laitteet, kalusto, ohjelmisto jne.)					
Hanke	Tavoite	Investoinnin luonne	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2026	TS 2027	TS 2028	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Aineettomat oikeudet								
Automaation yhdistelmävalvomo	Parannus	Uus		x				
Rakennukset								
Urheilutalo	Parannus	Uus	x	x				
Urheilutalon hankinnat ja paikoitus	Parannus	Korvaus		x				
Lukion peruskorjaus	Parannus	Korvaus	x	x	x			
Lukion huopakaton pellitys	Parannus	Korvaus	x					
Teknisen työn luokan muutostyöt	Parannus	Korvaus	x					
Alaloulun ikkunat	Parannus	Korvaus		x				
Kukeron iv-kone	Parannus	Korvaus		x				
Kukeron ikkunat	Parannus	Korvaus		x				
Arkisto	Tehostus	Korvaus		x				
Koulukeskuksen sisäilmakorjaukset	Parannus	Korvaus	x					
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
Koulukeskuksen pihan aita	Parannus	Korvaus	x					
Yhtenäiskoulun piha-alue	Parannus	Uus	x					
Koneet ja kalusto								
Lukio, kalusteet 2 luokkaa	Parannus	Korvaus	x	x	x			
Palvelutuotanto yhteensä			2 330 000	2 550 000	105 000	0	0	0

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

HANKERYHMÄ:			Kuntateknikka (sis. liikenneväylät, puistot ja muut yleiset alueet sekä liikuntapaikat)					
Hanke	Tavoite	Investoinnin luonne	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2026	TS 2027	TS 2028	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
Liikuntapaikat								
Ulkoilureitti urheilutalo-kotkatharju	Lisäys	Uus	x					
Likolammin ulkoilualueen kehitys	Lisäys	Uus		x				
Puistot								
Torialueen kehittäminen	Parannus	Uus	x					
Satamat ja laiturit, kirvesniemi	Parannus	Korvaus			x			
Kadut								
Valtatie, Kuvansentie, Lassinkuja suunnittelu	Parannus	Korvaus	x					
Katuvalaistus, mm. Lemmikkitie	Parannus	Uus	x	x	x			
Liikenneturvallisuus- ja estettömyyden parantaminen	Parannus	Korvaus		x				
Katujen kohdentamattomat peruskorjaukset	Parannus	Korvaus	x	x	x			
Katujen kohdentamattomat asfaltoinnit	Parannus	Korvaus	x	x	x			
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet								
Lentopaikan aita	Parannus	Korvaus	x			16 000		
Kuntateknikka yhteensä			173 000	155 000	160 000	16 000	0	0

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

HANKERYHMÄ:			Konsernipalvelut (asunnot, yhtiöt)					
Hanke	Tavoite	Investoinnin luonne	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2026	TS 2027	TS 2028	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Muut pitkävaikuttiset menot								
Yleinen hankesuunnitteluraha			x	x	x			
Maa- ja vesialueet								
Maa- ja vesialueet, hankinta			x	x	x			
Loma-asuntotontit, myynti						20 000	20 000	20 000
Asuintontit, myynti						40 000	40 000	40 000
						60 000	60 000	60 000
Konsernipalvelut yhteensä			70 000	70 000	70 000	60 000	60 000	60 000
Joroisten kunta yhteensä			2 623 000	2 775 000	335 000	76 000	60 000	60 000

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

HANKERYHMÄ:			Vesihuoltolaitos					
Hanke	Tavoite	Investoinnin luonne	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2026	TS 2027	TS 2028	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Rakennukset								
Jätevedenpuhdistamot/jäteveden käsittelyn suunnitt	Parannus	Korvaus	x	x	x			
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
Vesi- ja viemäriinjojen rakentaminen ja peruskorjaus	Parannus	Korvaus	x	x	x			
Vesihuoltolaitos yhteensä			190 000	610 000	2 350 000	0	0	0
Kunta ja vesihuoltolaitos yhteensä			2 813 000	3 385 000	2 685 000	76 000	60 000	60 000
Kunta ja vesihuoltolaitos netto			2 737 000	3 325 000	2 625 000			

6 RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosa esitetään vähennyslaskukaavan muodossa. Välisummana esitetään Toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Mainitun välisumman ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoituslaskelma, kunta ja vesihuoltolaitos:

RAHOITUSLASKELMA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	2 737 414	1 502 557	1 339 267	1 305 703	945 954
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT					
Myyntivoitot ja -tappiot	-173 176	0	0	0	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-173 176	0	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 564 239	1 502 557	1 339 267	1 305 703	945 954
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-1 114 200	-1 778 000	-2 813 000	-3 385 000	-2 685 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	742	445 000	16 000	0	0
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TUL					
INVESTOINTIEN VARS.MYYNTITULOT	31 072	60 000	60 000	60 000	60 000
INVESTOINTIEN MYYNTIVOITOT/-TAPPIOT	173 176	0	0	0	0
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TUL	204 248	60 000	60 000	60 000	60 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-909 210	-1 273 000	-2 737 000	-3 325 000	-2 625 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 655 029	229 557	-1 397 733	-2 019 297	-1 679 046
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-4 750	0	0	0	0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	43 679	0	0	0	0
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	38 929	0	0	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAikaisten Lainojen Lisäys	2 500 000	2 000 000	4 500 000	4 500 000	3 000 000
PITKÄAikaisten Lainojen Vähennys	-3 071 026	-3 202 604	-3 335 000	-3 480 000	-3 411 000
LYHYTAikaisten Lainojen Muutos	0	0	0	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-571 026	-1 202 604	1 165 000	1 020 000	-411 000
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	142 454				
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUU	-2 171				
VAIHTO-OMAISSUUDEN MUUTOS	5 796				
SAAMISTEN MUUTOS	-347 279				

KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-98 653				
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-442 308	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-831 951	-1 202 604	1 165 000	1 020 000	-411 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	823 078	-973 047	-232 733	-999 297	-2 090 046
KASSAVARAT 31.12.	10 292 439				
KASSAVARAT 1.1.	9 469 361				
RAHAVAROJEN MUUTOS	823 078				

Rahoituslaskelma osoittaa, että tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynneillä ei pystytä kattamaan talousarviovuoden 2026 suunniteltuja investointimenoja ja lainojen lyhennyksiä. Talousarviolainaa suunnitellaan nostettavan 4,5 miljoonaa euroa ja sen lisäksi investointimenoja joudutaan kattamaan kassavaroista vielä noin 230 000 eurolla, mikä tarkoittaa kunnan maksuvalmiuden hienoista heikkenemistä. Suunnitelmavuosina maksuvalmius tulee heikkenemään huomattavasti, jos investointiohjelma toteutuu suunnitellun mukaisesti.

Rahoituslaskelman tunnusluvut informatiivisesti:

Tunnusluku	Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Tulorahoituksella rahoitettu osuus investointien omahankintamenosta, investointien tulorahoitus %	Vuosikate/investointien omahankintameno, %	245,8	112,7	47,9	38,6	35,2
Tulorahoituksen riittävyys lainoista aiheutuviin velvoiteisiin, laskennallinen lainanhoitokate >2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, <1 heikko	Laskennallinen lainanhoitokate >1	1,26	0,81	0,70	0,66	0,54

Talousarviovuonna 2026 investointien omahankintamenoista pystytään rahoittamaan noin 48 % tulorahoituksella ja loput 52 % täytyy kattaa pääomarahoituksella (omaisuuden myynneillä, lainarahalla tai kassavaroilla). Investointien tulorahoitusosuus tippuu alle 40 %:iin suunnitelmavuosina, kun investointimenojen arvioidaan kasvavan vuonna 2027 ja vuonna 2028 laskevan vain hieman vuoteen 2026 verrattuna. Vuodelle 2026 on arvioitu saatavan investointeihin vain 16 000 euroa rahoitusosuutta ja suunnitelmavuosina rahoitusosuuksia ei ole arvioitua saatavan lainkaan. Urheilutalon investointiin haetaan 600 000 euron valtionavustusta. Valtion avustusmäärärahoja on leikattu ja hakijoita on enemmän kuin rahoitusta voidaan myöntää. Tästä syystä avustusta ei ole arvioitu tulorahoitukseen. Mikäli avustus saadaan, investoinnin kokonaiskulut kasvavat avustuksen verran mm. a-energialuokan vaatimuksesta johtuen. Näin ollen nettovaikutus olisi 0 euroa. Investointisuunnitelman vaikutus kunnan maksuvalmiuteen on merkittävästi heikentävä, vuonna 2026 noin 230 000 euroa ja koko suunnitelmakaudella yhteensä noin 3,3 miljoonaa euroa.

Laskennallinen lainanhoitokate on heikko tunnusluvun arvon ollessa pienempi kuin 1 ja se heikkenee edelleen arvon pienentyessä suunnitelmakauden aikana. Kunnan tulorahoitus ei siis ole riittävällä tasolla lainanhoitomenojen kattamiseksi.

Kunnan lainamäärä talousarviovuonna tulee olemaan n. 3 700 euroa/asukas. Tilinpäätöksessä 2024 kunnan lainamäärä oli 3 640 euroa/asukas ja konsernin lainamäärä 4 753 euroa/asukas. Kriisikuntakriteereissä lainamäärän raja-arvo täyttyy, mikäli asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla. Valtiovarainministeriön elokuussa 2025 julkaisemien tietojen mukaan tilinpäätösvuonna 2024 konsernin lainamäärän raja-arvo oli 12 823 euroa koko maan konsernien lainamäärän ollessa 8 549 euroa/asukas.

Kuntastrategiassa tai muutoin ei ole asetettu sitovia tunnuslukutavoitteita.